

AGENCIJA ZA ZAŠTITU TRŽIŠNOG NATJECANJA

Nacrt zakona br. _____

PRIJEDLOG ZAKONA O TRŽIŠNOM NATJECANJU

Zagreb, 11. prosinca 2002.

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje Zakona o tržišnom natjecanju sadržana je u odredbama članka 2. stavka 4. alineje 1. i članka 49. Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, broj 41/2001 – pročišćeni tekst).

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM, TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

1. Ocjena stanja i osnovna pitanja koja se trebaju urediti Zakonom

Sustav zaštite tržišnog natjecanja u Republici Hrvatskoj reguliran je od 1995. godine Zakonom o zaštiti tržišnog natjecanja (Narodne novine, broj 48/95, 52/97 i 89/98; u daljnjem tekstu: ZZTN). Među podzakonskim propisima važan je izvor prava tržišnoga natjecanja i Pravilnik o načinu vođenja Upisnika o koncentracijama iz 1997. godine (Narodne novine, broj 30/97).

Uz ove propise, za tržišno natjecanje su značajne i odredbe drugih propisa koje uređuju to područje u nekim posebnim djelatnostima. To su primjerice, Zakon o telekomunikacijama (Narodne novine, broj 76/99), Zakon o bankama (Narodne novine, broj 84/02), Zakon o tržištu vrijednosnih papira (Narodne novine, broj 84/02), te zakoni u području energetske djelatnosti (Zakon o energiji, Zakon o tržištu električne energije, Zakon o tržištu nafte i naftnih derivata, Zakon o tržištu plina, Zakon o regulaciji energetske djelatnosti; svi objavljeni u Narodnim novinama, broj 68/01). No, ti propisi ne uređuju sveobuhvatno tržišno natjecanje u tim djelatnostima, nego samo nekim svojim odredbama, posebno ili dodatno, rješavaju određena pitanja tržišnoga natjecanja. Iz tog razloga je ZZTN ujedno glavni izvor prava tržišnoga natjecanja za djelatnosti koje ti propisi uređuju.

ZZTN pripada sustavu zaštite tržišnog natjecanja u užem smislu koji regulira odnose između poduzetnika. Osim navedenoga, postoji i sustav zaštite tržišnog natjecanja u širem smislu, što je izvan domašaja ZZTN-a, odnosno novog Nacrta prijedloga zakona o tržišnom natjecanju (u daljnjem tekstu: Prijedlog zakona), koji obuhvaća sve oblike državne intervencije na tržište u korist pojedinih poduzetnika (propisi o javnoj nabavi, o dodjeli posebnih ili isključivih prava, odnosno propisi o državnim potporama).

Za provedbu ZZTN-a, kao tijelo opće nadležnosti mjerodavna je Agencija za zaštitu tržišnoga natjecanja (u daljnjem tekstu: Agencija). Agencija je nadležna za sva pitanja u svezi sa zaštitom tržišnoga natjecanja, ako ona nisu u nadležnosti nekoga drugog tijela, zaduženog za ta pitanja u određenim posebnim djelatnostima. Područja djelovanja Agencije proizlaze iz ZZTN-a. Tako u djelokrug Agencije spadaju:

- ocjene sporazuma između poduzetnika (članci 7. do 12. ZZTN-a),
- sprječavanje i otklanjanje zlouporaba vladajućeg ili monopolističkog položaja (članci 13. do 20. ZZTN-a),
- kontrola koncentracija poduzetnika (članci 21. do 26. ZZTN-a).

Agencija izdaje i stručna prethodna mišljenja o pitanjima vezanima uz provedbu ZZTN-a, te mišljenja o nacrtima prijedloga zakona i drugih propisa, ali predlagači istih nisu u obvezi zatražiti mišljenje Agencije.

Novim se Prijedlogom zakona predlaže promjena naziva ZZTN-a i Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja, u "Zakon o tržišnom natjecanju", "Agencija za tržišno natjecanje".

S obzirom da se podrazumijeva da taj Zakon štiti tržišno natjecanje smatramo da je pojam «zaštita» u samom nazivu Zakona i tijela ovlaštenog za njegovu provedbu suvišan.

Potreba donošenja novog Zakona o tržišnom natjecanju proizlazi, s jedne strane iz međunarodnopravne obveze usklađivanja hrvatskog zakonodavstva s pravnom stečevinom EU, a s druge strane iz činjenice da je postojeći ZZTN pokazao mnoge nedostatke i nedosljednosti u primjeni, što u konačnici rezultira pravnom nesigurnošću njegovih adresata.

Za usklađivanje zakonodavstva Republike Hrvatske sa *acquis communautaire*, kao dijelom procesa pridruživanja i daljnjeg integriranja Republike Hrvatske u EU, važni su Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju sa Privremenim sporazumom, odredbe Ugovora o osnivanju Europske zajednice (u daljnjem tekstu: UEZ), te odredbe sekundarnih izvora prava EU.

Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju između Europskih zajednica i njihovih država članica i Republike Hrvatske, sklopljen 29. listopada 2001. (Narodne novine – Međunarodni ugovori, broj 14/01; u daljnjem tekstu: SSP) sadrži značajne odredbe za područje tržišnoga natjecanja u člancima 40., 69. i 70¹. Odredbama članaka 40. odnosno 70. SSP-a sadržajno odgovaraju odredbe članaka 27. i 35. Privremenoga sporazuma o trgovinskim i s njima povezanim pitanjima između Republike Hrvatske i Europske zajednice, sklopljenog također 29. listopada 2001., koji se privremeno primjenjivao od 1. siječnja 2002., a stupio je na snagu 1. ožujka 2002., te će se primjenjivati do stupanja na snagu SSP-a (Narodne novine – Međunarodni ugovori, broj 15/01; u daljnjem tekstu: Privremeni sporazum).

Usklađivanje zakonodavstva Republike Hrvatske s *acquis communautaire* obveza je koja proizlazi iz članka 69. SSP-a, nastala je već samim potpisivanjem SSP-a, u listopadu 2001. godine, a potrebno ju je ispuniti u roku od 6 godina od stupanja SSP-a na snagu. Područje tržišnog natjecanja određeno je kao prioritetno u procesu usklađivanja zakonodavstva. Članak 70. SSP-a, u dijelu koji se odnosi na tržišno natjecanje, propisuje da su:

- "- svi sporazumi između poduzetnika, odluke udruženja poduzetnika i usklađene prakse između poduzetnika, čiji je cilj ili učinak sprječavanje, ograničavanje ili narušavanje tržišnoga natjecanja;
- zloraba vladajućega položaja jednog ili više poduzetnika na teritoriju Zajednice ili Hrvatske u cjelini, ili u njihovim značajnim dijelovima;

¹ Tekst članaka 40., 69. i 70. SSP-a nalazi se u dodatku, označen kao Dodatak br. I.

- svaka državna potpora koja narušava ili prijeti narušavanjem tržišnoga natjecanja davanjem prednosti nekim poduzetnicima ili nekim proizvodima." nespojivi s ispravnom primjenom Sporazuma, u mjeri u kojoj mogu utjecati na trgovinu između Zajednice i Hrvatske.

Članak 70. u stavku 2. nadalje propisuje da će se svako postupanje u suprotnosti s tim člankom "ocjenjivati na temelju kriterija koji proizlaze iz primjene pravila o tržišnom natjecanju u Zajednici, posebice članaka 81., 82., 86. i 87. UEZ-a i instrumenata za tumačenje koje su usvojile institucije Zajednice", te naglašava da za primjenu propisa o tržišnom natjecanju treba biti nadležno "operativno neovisno javno tijelo".

Prema Planu provedbe Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Europskih zajednica i njihovih država članica i Republike Hrvatske predviđena je, kao mjera broj 238., s rokom provedbe-prosinac 2002., izrada Nacrta prijedloga zakona o tržišnom natjecanju.

U sklopu Zajma za strukturalne prilagodbe (SAL) Svjetske banke predviđeno je donošenje izmjena i dopuna ZZTN-a ili donošenje novog Zakona o tržišnom natjecanju do kraja ožujka 2003, odnosno najkasnije do 31. srpnja 2003.

Pogram CARDS 2001, u dijelu koji se odnosi na Agenciju, predviđa stručnu i tehničku pomoć u ocjeni usklađenosti zakonodavstva i u pripremanju novih propisa.

Treba naglasiti da je ZZTN koji je danas u primjeni, u velikoj mjeri usklađen s odredbama spomenutih članaka 81., 82. i 86. UEZ-a² (članak 87. odnosi se na državne potpore i predmet je reguliranja posebnog zakona).

Sekundarni izvori prava EZ-a (uredbe, smjernice, odluke, preporuke i mišljenja) u području tržišnog natjecanja, podložni su čestim promjenama, te su u tom pogledu pojedina rješenja ZZTN-a zastarjela, dok odredbe pojedinih obvezujućih propisa EZ-a u ZZTN-u uopće nisu sadržane. Potrebno je stoga osigurati zaštitu tržišnog natjecanja koja će biti u potpunosti u skladu sa spomenutim odredbama UEZ-a, s odredbama relevantnoga sekundarnog zakonodavstva, te koja će biti sposobna prilagoditi se čestim promjenama prava i politike konkurencije u EU.

Novim se Prijedlogom zakona stoga, u članku 10. koji se odnosi na zabranjene sporazume, članku 16. koji se odnosi na zlouporabe vladajućeg položaja, te u članku 5., koji se odnosi na primjenu Zakona i na pravne osobe čiji su osnivači ili imatelji udjela ili dionica država, odnosno tijela jedinice lokalne i jedinice područne (regionalne) samouprave, preuzimaju odredbe članaka 81., 82. i 86. UEZ-a.

Prijedlog zakona djelomično je usklađen sa relevantnim sekundarnim propisima EZ-a. Pravo i politika konkurencije u EZ-u se konstantno razvija i mijenja te su stoga relevantne uredbe i smjernice podložne čestim izmjenama, dopunama i tumačenjima, a redovito se donose sa označenim rokom valjanosti. Upravo stoga je u zemljama kandidatima za punopravno članstvo u EU, uvriježena praksa da se dijelovi ove materije reguliraju podzakonskim aktima, kako bi se osigurala što veća

² Tekst članaka 81., 82. i 86. Ugovora o osnivanju EZ-a nalazi se u dodatku, označen kao Dodatak br. II.

fleksibilnost u prilagodbi zakonodavstva te izbjegla često dugotrajna procedura izmjene zakona. U skladu s tim, Prijedlog zakona preuzima pojedine odredbe sekundarnih propisa EZ-a (primjerice o zajedničkom pothvatu te utvrđivanju prihoda propisane Uredbom Vijeća EZ-a, broj 4064/89 o nadzoru koncentracija, koja je nadopunjena Uredbama broj 1310/97 i 447/98).

Za detaljno uređenje skupnih izuzeća za pojedine vrste sporazuma, odnosno za detaljno uređenje načina prijave koncentracija i drugih pitanja vezanih uz kontrolu koncentracija, novi Prijedlog zakona propisuje da Vlada Republike Hrvatske samostalno, odnosno na prijedlog Vijeća za tržišno natjecanje, donosi odgovarajuće uredbe s označenim rokom trajanja. Ovakvo zakonsko rješenje je u skladu s komparativnim pravom EU. Europska komisija donosi odgovarajuće uredbe s označenim rokom trajanja koje se u regulaciji ove materije izravno primjenjuju u zemljama članicama EU. I u zemljama kandidatima za pristup u EU, primjerice u Sloveniji, Mađarskoj, Estoniji, uredbe o skupnim izuzećima, odnosno uredbu o kontroli koncentracija donose vlade tih zemalja.

Prijedlogom zakona predlaže se da i ostale podzakonske akte potrebne za usklađivanje sa sekundarnim zakonodavstvom EU donosi Vlada Republike Hrvatske samostalno, odnosno na prijedlog Vijeća za tržišno natjecanje.

Primjerice, Vlada Republike Hrvatske samostalno donosi Uredbu o mjerodavnom tržištu kojim će se detaljno razraditi kriteriji za određivanje pojma mjerodavnog tržišta. Uredbu o sporazumima male vrijednosti također donosi Vlada Republike Hrvatske, samostalno, odnosno na prijedlog Vijeća za tržišno natjecanje.

U komparativnom pravu EZ-a, uređenje ove materije prepušta se državama članicama na nacionalnim razinama i to tijelima ovlaštenim za provedbu propisa o konkurenciji. Rečena tijela, ovu materiju reguliraju, u pravilu, putem odgovarajućih uputstava, sukladno s uputstvima Komisije EZ-a (Commission Notices).

ZZTN kakav je danas na snazi, propis je kojim je u RH prvi put uređeno područje tržišnog natjecanja. Unatoč izmjenama i dopunama (Narodne novine, broj 89/98), ZZTN i dalje sadrži pojedine odredbe koje su neprecizne i nerazumljive, te time mogu dovesti do pravne nesigurnosti u primjeni. U daljnjem tekstu navodi se samo nekoliko takvih primjera.

Članak 9. ZZTN-a, koji propisuje slučajeve u kojima se smatra da sporazum ne ograničava slobodno tržišno natjecanje (riječ je o uređivanju sporazuma male vrijednosti) nije dovoljno jasan te je za njegovu primjenu bilo potrebno posebno tumačenje. Isti članak u stavku 2. propisuje, inter alia, da će se sporazumom male vrijednosti smatrati sporazum u kojem sudionici nemaju tržišni udio veći od 25 % ostvarenoga ukupnog prometa na mjerodavnom tržištu. Riječ je o nedopustivo visokom udjelu. Novi Prijedlog zakona u članku 13. stavku 2. propisuje temeljno određivanje pojma sporazuma male vrijednosti. Detaljna razrada kriterija koje takvi sporazumi moraju ispunjavati uredit će se Uredbom o sporazumima male vrijednosti. Rečenu uredbu donosi Vlada Republike Hrvatske samostalno, odnosno na prijedlog Vijeća za tržišno natjecanje.

Osim navedenoga, člankom 11. ZZTN-a propisana je obveza poduzetnika da određene vrste sporazuma (primjerice: ugovore o isključivoj, odnosno selektivnoj distribuciji, o franchisingu, o specijalizaciji, o isključivoj kupnji, o istraživanju i razvoju) moraju, u roku od trideset dana od dana sklapanja, podnijeti Agenciji (članak 12. ZZTN-a) radi ocjene jesu li takvi sporazumi sukladni s odredbama ZZTN-a. Slijedom iznjetoga, Agencija je bila opterećena ocjenom velikog broja sporazuma koji nisu bili u suprotnosti s odredbama ZZTN-a.

Stoga se u novom Prijedlogu zakona (članak 11.) predlaže za određene vrste sporazuma donošenje uredbama o skupnim izuzećima, u kojima će točno biti propisano koje su odredbe dopuštene odnosno zabranjene i koje uvjete takvi sporazumi moraju ispunjavati kako se ne bi smatrali zabranjenima u smislu toga Zakona. Takve sporazume nije potrebno podnositi Agenciji na ocjenu. To će, s jedne strane, pridonijeti pravnoj sigurnosti adresata Zakona, a s druge strane rezultat će manjim brojem predmeta koji se vode pred Agencijom povodom ocjene sporazuma. U konačnici, omogućit će se veća učinkovitost rada Agencije u ostalim predmetima.

Članak 16. ZZTN-a sadržava neprihvatljivu odredbu da je svaki poduzetnik uvijek u vladajućem položaju kada je njegov udjel na tržištu ili dijelu tržišta veći od 30%. Postojanje vladajućeg položaja poduzetnika, u relaciji sa visinom tržišnog udjela, u novom je Prijedlogu zakona uređeno kao oboriva presumpcija (članak 15. stavci 3. i 4. Prijedloga zakona). Naime, sama visina tržišnog udjela nije dostatna da bi se sa sigurnošću moglo procijeniti je li neki poduzetnik u vladajućem položaju na mjerodavnom tržištu. Ona je samo jedan od pokazatelja njegove tržišne snage, tj. njegove sposobnosti ponašanja na mjerodavnom tržištu, u značajnoj mjeri neovisno od svojih stvarnih ili mogućih konkurenata, potrošača, kupaca ili dobavljača. Ovako uređena odredba sasvim je u skladu sa stajalištem Europskog suda o vladajućem položaju poduzetnika.

U članku 21. ZZTN-a opseg pravnih poslova koji se smatraju koncentracijom nije dostatan, budući da nije obuhvaćen zajednički pothvat (joint venture).

Članak 22. ZZTN-a kojim se utvrđuju slučajevi u kojima postoji obveza prijave namjere koncentracije bez dodatnih tumačenja, u potpunosti nije primjenjiv. Naime, iz odredbe ne proizlazi na kojem tržištu (svjetskom ili Republike Hrvatske) poduzetnici-sudionici koncentracije trebaju ostvariti određenu zakonom propisanu visinu godišnjeg prometa da bi bili u obvezi prijave namjere koncentracije.

Značajne izmjene Prijedlog zakona donosi i u pogledu tijela koje upravlja radom Agencije i donosi odluke. ZZTN je za obavljanje tih dužnosti odredio ravnatelja, a uspostavio je i Savjet za zaštitu tržišnog natjecanja, kao kolektivno, savjetodavno tijelo. Prijedlog zakona (članci 30.–37.) uređuje Agenciju za tržišno natjecanje kao neprofitnu pravnu osobu, koja se upisuje u sudski registar. Izmijenjen je i njezin ustroj. Uvodi se Vijeće za tržišno natjecanje, tijelo koje upravlja radom Agencije, a sastoji se od sedam članova od kojih je jedan predsjednik Vijeća. Predsjednik i članovi Vijeća dužnost obnašaju profesionalno. Predsjednika i ostale članove Vijeća imenuje i razrješava Hrvatski sabor, na prijedlog Vlade Republike Hrvatske i to na razdoblje od pet godina, a mogu biti ponovno imenovani. Odluke o svim općim i pojedinačnim aktima Vijeće donosi na sjednicama većinom od najmanje četiri glasa, a član Vijeća ne može biti suzdržan od glasovanja. Predsjednik Vijeća

zastupa, predstavlja i rukovodi Agencijom. U rukovođenju Agencijom, predsjednik Vijeća organizira i vodi rad i poslovanje Agencije, vodi stručni rad i odgovoran je za stručni rad Agencije.

ZZTN je imao samo jednu postupovnu odredbu i to članak 34., a za sve ostale slučajeve supsidijarno su se primjenjivale odredbe Zakona o općem upravnom postupku (u daljnjem tekstu: ZUP), što u mnogim slučajevima, zbog specifičnosti postupka koji se vodi pred Agencijom, nije prihvatljivo.

Posebno se to odnosi na odredbe o pokretanju postupka sadržane u člancima 123. - 126. ZUP-a. Novim je Prijedlogom zakona određeno da je postupak pokrenut tek zaključkom o pokretanju postupka (članak 46.). Novi Prijedlog zakona omogućuje Agenciji da, iznimno unatoč zahtjevu, ne pokrene postupak u slučaju kad ocijeni da je riječ o postupanju na tržištu koje ima neznatan učinak na konkurenciju, odnosno kad je zanemarivo za razvoj i održavanje učinkovite konkurencije ili nije u javnom interesu (članak 41. stavak 2.). Osim navedenoga, novi Prijedlog zakona propisuje i obvezu objave većine rješenja koje donosi Agencija (članak 59.) te time osigurava transparentnost u provedbi zakona i radu Agencije.

Člankom 41. ZZTN-a propisan je rok za relativnu zastaru (pet godina od počinjenja prekršaja), ali nije propisan rok za apsolutnu zastaru. Stoga je, prema pravnom shvaćanju Visokoga prekršajnog suda, primjenjivan rok za apsolutnu zastaru od dvije godine propisan Zakonom o prekršajima (lex generalis). Na taj način je apsolutna zastara bila kraća od relativne propisane ZZTN-om (lex specialis).

Novim Prijedlogom zakona (članak 64.) predlažu se zastarni rokovi od tri (relativna zastara) odnosno šest godina (apsolutna zastara) sukladno prijedlogu Visokoga prekršajnog suda za uređenje zastare u novom Zakonu.

Osim navedenoga, u kaznenim odredbama ZZTN-a, raspon od najniže do najviše propisane kazne za povredu odredbi ZZTN-a (članak 39. ZZTN-a), bio je neuobičajeno visok i to od 1 do 30 posto. Radi usporedbe, najviši iznos kazne u zemljama EU i zemljama kandidatima, je 10 posto od ukupno ostvarenoga godišnjeg prihoda poduzetnika u financijskoj godini koja prethodi godini u kojoj je povreda počinjena. Novim Prijedlogom zakona propisana je novčana kazna za teške povrede odredaba Zakona za poduzetnike, fizičke i pravne osobe, u visini do najviše 10 posto od vrijednosti ukupnoga godišnjeg prihoda poduzetnika, obračunske godine koja je prethodila godini u kojoj je povreda počinjena (članak 61.). Za ostale povrede Zakona propisana je novčana kazna u visini do najviše 1 posto vrijednosti ukupnoga godišnjeg prihoda poduzetnika, fizičke i pravne osobe, obračunske godine koja je prethodila godini u kojoj je povreda počinjena (članak 62.). Iznijeto zakonsko rješenje omogućuje izricanje primjerene kazne u svakom pojedinom slučaju. Također, ono je u cijelosti u skladu s Uredbom Europske komisije broj 1/2003.

U konačnici omogućit će se učinkovitost ove grane prava, jer je nerealno očekivati da je bez izricanja prekršajnih kazni moguće osigurati pravnu disciplinu adresata ovoga Zakona.

Na kraju treba napomenuti da odredba o sudskoj zaštiti putem upravnog spora (članak 37. ZZTN-a) ostaje neizmijenjena i u Prijedlogu zakona. Nadalje, za postupke

protivne odredbama novoga Zakona i dalje je nadležan prekršajni sud, koji temeljem prekršajne prijave Agencije vodi postupak i izriče kazne.

Prijedlog zakona uređuju pravila i sustav mjera za zaštitu tržišnog natjecanja, oblike sprječavanja, ograničavanja ili narušavanja tržišnog natjecanja, ovlasti i zadaće te ustroj tijela nadležnog za provedbu Zakona i postupanje u svezi s provedbom Zakona. Zakon se sastoji od devet cjelina:

- I. Opće odredbe (odredbe o predmetu i djelokrugu Zakona),
- II. Sporazumi (odredbe o zabranjenim sporazumima, o izuzećima od zabrane),
- III. Vladajući položaj i ograničavajuća djelovanja (odredbe o pojmu i zlouporabi vladajućeg položaja te rješenju o zlouporabi vladajućeg položaja),
- IV. Koncentracije (odredbe o pojmu, nastanku koncentracije, o zabranjenim koncentracijama, o obvezi prijave namjere koncentracije, o odlukama Agencije glede koncentracija),
- V. Stručna mišljenja Agencije,
- VI. Agencija za tržišno natjecanje (odredbe o ustroju Agencije za tržišno natjecanje, o djelokrugu Vijeća za tržišno natjecanje, o stručnoj službi Agencije, te o sukobu interesa),
- VII. Postupak donošenja odluka pred Agencijom (odredbe o strankama, pokretanju postupka, prikupljanju podataka u postupku, pravu uvida u spis, službenoj tajni, čuvanju spisa, izuzeću ovlaštenih osoba itd.),
- VIII. Kaznene odredbe (o pokretanju prekršajnog postupka, odredbe o teškim povredama odredaba Zakona te o ostalim povredama Zakona, o zastari), i
- IX. Prijelazne i završne odredbe (rokovi za donošenje podzakonskih akata, prestanak mandata ravnatelja i članova Savjeta, odnosno imenovanje članova Vijeća te stupanje na snagu Zakona).

2. Posljedice koje će proisteći donošenjem Zakona

Donošenjem ovoga Zakona, odnosno odgovarajućih uredaba Vlade Republike Hrvatske, stvorit će se temelj za konstantno i promptno prilagođavanje zakonodavstva Republike Hrvatske u području prava tržišnog natjecanja svim promjenama propisa EZ-a, odnosno prihvaćanju usvojenih standarda i kriterija ove grane prava. Nadalje, Zakon će novim pristupom ocjenjivanju sporazuma, utvrđivanju vladajućeg položaja, odredbama koncentracijama, detaljno razrađenim odredbama o postupku pred Agencijom te prekršajnim odredbama, pridonijeti pravnoj sigurnosti adresata Zakona. Također, novi Zakon omogućit će kvalitetnu, transparentnu i učinkovitu primjenu prava konkurencije.

III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provođenje ovoga Zakona bit će potrebna nova proračunska sredstva iz državnog proračuna Republike Hrvatske. Prijedlog Zakona predviđa uspostavu novog tijela koje će upravljati radom Agencije. Riječ je o Vijeću za tržišno natjecanje, koje se sastoji od sedam članova. Budući da je Prijedlogom Zakona predviđeno da članovi Vijeća dužnost obavljaju profesionalno, kao zaposlenici Agencije, potrebno je za to osigurati odgovarajuća sredstva iz državnog proračuna.

IV. TEKST PRIJEDLOGA ZAKONA, S OBRAZLOŽENJEM

Temeljem članka 2. stavka 4. alineje 1. i članka 49. Ustava Republike Hrvatske, predlaže se da Vlada Republike Hrvatske pokrene postupak donošenja Zakona o tržišnom natjecanju. Nacrt prijedloga zakona o tržišnom natjecanju, s obrazloženjem, glasi:

IV.1. TEKST PRIJEDLOGA ZAKONA O TRŽIŠNOM NATJECANJU

NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O TRŽIŠNOM NATJECANJU

I. OPĆE ODREDBE

Predmet Zakona

Članak 1.

Ovim Zakonom uređuju se pravila i sustav mjera za zaštitu tržišnog natjecanja, oblici sprječavanja, ograničavanja ili narušavanja tržišnog natjecanja, ovlasti i zadaće te ustrojstvo tijela za zaštitu tržišnog natjecanja i postupanje u svezi s provedbom ovoga Zakona.

Primjena Zakona

Članak 2.

Ovaj Zakon primjenjuje se na sve oblike sprječavanja, ograničavanja ili narušavanja tržišnog natjecanja na području Republike Hrvatske ili izvan područja Republike Hrvatske, ako imaju učinak na području Republike Hrvatske, osim ako posebnim propisom za pojedina tržišta nije drukčije uređeno.

Članak 3.

(1) Ovaj Zakon primjenjuje se na trgovačka društva, trgovca pojedinca, obrtnika i druge pravne i fizičke osobe, koje obavljajući gospodarsku djelatnost sudjeluju u prometu robe i/ili usluga.

(2) Odredbe ovoga Zakona primjenjuju se odgovarajuće i na svaku pravnu i fizičku osobu koja na tržištu ostvari povremeni ili jednokratni promet robe i/ili usluga.

(3) Ovaj Zakon primjenjuje se na pravne i fizičke osobe sa sjedištem i prebivalištem u inozemstvu, ako njihovo sudjelovanje u prometu robe i/ili usluga proizvodi učinak na domaćem tržištu.

Članak 4.

Poduzetnik je u smislu ovoga Zakona pravna i fizička osoba iz članka 3. ovoga Zakona.

Članak 5.

(1) Ovaj Zakon primjenjuje se i na pravne osobe čiji su osnivači ili imatelji udjela ili dionica država, odnosno jedinice lokalne ili jedinice područne (regionalne) samouprave.

(2) Ovaj Zakon primjenjuje se i na sve pravne i fizičke osobe kojima je na temelju posebnih propisa povjereno obavljanje službe od općega gospodarskoga interesa ili utvrđeno isključivo pravo obavljanja određene djelatnosti, i to samo u slučajevima ako primjena ovoga Zakona ne bi sprječavala, pravno i činjenično, obavljanje zadaća koje su im posebnim propisima utvrđene i zbog kojih su te osobe osnovane.

Poduzetnik pod kontrolom drugoga poduzetnika

Članak 6.

(1) Ovaj Zakon primjenjuje se i na poduzetnika koji ima kontrolu nad drugim poduzetnikom te na poduzetnika pod njegovom kontrolom.

(2) Poduzetnikom pod kontrolom drugog poduzetnika, u smislu stavka 1. ovoga članka, smatra se poduzetnik u kojem drugi poduzetnik izravno ili neizravno:

1. ima više od polovine udjela ili dionica, ili
2. može ostvarivati više od polovine glasačkih prava, ili
3. ima pravo na postavljanje više od polovine članova uprave, nadzornog odbora, odnosno odgovarajućeg tijela za upravljanje, te vođenje poslova, ili
4. na drugi način ima pravo na upravljanje poslovanjem poduzetnika.

Pravni odnosi i poduzetnici na koje se Zakon ne primjenjuje

Članak 7.

Ovaj Zakon ne primjenjuje se na odnose između poslodavca i zaposlenika te na odnose koji su uređeni kolektivnim ugovorima između poslodavaca i radničkih sindikata.

Mjerodavno tržište

Članak 8.

(1) U smislu ovoga Zakona, mjerodavno tržište određuje se kao tržište određene robe i/ili usluga koje su predmet obavljanja djelatnosti poduzetnika na određenom zemljopisnom području.

(2) Vlada Republike Hrvatske donosi Uredbu kojom se detaljno uređuje način određivanja robe i/ili usluga te zemljopisnog područja koje predstavljaju mjerodavno tržište za potrebe primjene ovoga Zakona.

Tijelo ovlašteno za provedbu Zakona

Članak 9.

Upravne i stručne poslove u svezi sa zaštitom tržišnog natjecanja obavlja Agencija za tržišno natjecanje (u daljnjem tekstu: Agencija).

II. SPORAZUMI

Zabranjeni sporazumi

Članak 10.

(1) Zabranjeni su sporazumi između poduzetnika, ugovori, pojedine odredbe ugovora, izričiti ili prešutni dogovori, usklađeno djelovanje, odluke udruženja poduzetnika (u daljnjem tekstu: sporazumi) koji kao cilj ili posljedicu imaju sprječavanje, ograničavanje ili narušavanje tržišnog natjecanja na mjerodavnom tržištu, a naročito oni kojima se:

1. izravno ili neizravno utvrđuju kupovne ili prodajne cijene, odnosno drugi trgovinski uvjeti,
2. ograničava ili nadzire proizvodnja, tržišta, tehnološki razvoj ili ulaganje,
3. dijele tržišta ili izvori nabave,
4. primjenjuju nejednaki uvjeti na istovrsne poslove s različitim poduzetnicima, čime ih se dovodi u nepovoljan položaj u odnosu na konkurenciju,
5. uvjetuje sklapanje ugovora prihvaćanjem od drugih ugovornih stranaka dodatnih obveza, koje po svojoj prirodi ili običajima u trgovini nisu u svezi s predmetom tih ugovora.

(2) Sporazumi kojima se sprječava, ograničava ili narušava tržišno natjecanje u smislu stavka 1. ovoga članka, a ne mogu se izuzeti u smislu stavka 3. ovoga članka, ništavi su.

(3) Odredbe stavka 1. ovoga članka mogu se utvrditi neprimjenjivima pojedinačnim ili skupnim izuzećem sporazuma koji doprinose unaprjeđenju proizvodnje ili distribucije robe i/ili usluga, promicanju tehnološkog ili gospodarskog razvoja, koji pružaju potrošačima razmjernu korist, pod uvjetom da se tim sporazumima:

1. poduzetnicima ne nameću ograničenja koja nisu neophodna za postizanje navedenih ciljeva, te

2. poduzetnicima ne omogućuje uklanjanje tržišnog natjecanja, s obzirom na značajan dio robe i/ili usluga koje su predmetom sporazuma.

Skupna izuzeća

Članak 11.

(1) Za određene vrste sporazuma koji ispunjavaju uvjete iz članka 10. stavka 3. ovoga Zakona, Vlada Republike Hrvatske samostalno, odnosno na prijedlog Vijeća za tržišno natjecanje, donosi uredbе kojima se utvrđuju uvjeti za skupna izuzeća tih sporazuma od primjene odredbi članka 10. stavka 1. ovoga Zakona.

(2) Uredbe iz stavka 1. ovoga članka donose se osobito za sljedeće vrste sporazuma:

1. sporazume između poduzetnika koji ne djeluju na istoj razini proizvodnje, odnosno distribucije, a posebno sporazumi o isključivoj distribuciji, selektivnoj distribuciji, isključivoj kupnji i franchisingu,
2. sporazume između poduzetnika koji djeluju na istoj razini proizvodnje, odnosno distribucije, a posebno sporazumi o istraživanju i razvoju te o specijalizaciji,
3. sporazume o transferu tehnologije, o licenci i o know-how,
4. sporazume o distribuciji i servisiranju motornih vozila, te
5. sporazume o osiguranju.

(3) Uredbe iz stavka 1. ovoga članka propisuju uvjete za skupna izuzeća, a naročito:

1. odredbe koje takvi sporazumi moraju obvezno sadržavati ili druge uvjete kojima sporazumi moraju udovoljavati, te
2. zabranjena ograničenja ili odredbe u sporazumima.

(4) Sporazumi koji ispunjavaju uvjete propisane uredbama o skupnim izuzećima, ne moraju se podnositi na ocjenu Agenciji radi pojedinačnog izuzeća iz članka 12. ovoga Zakona.

(5) Agencija može po službenoj dužnosti pokrenuti postupak za ocjenu pojedinog sporazuma koji bi bio obuhvaćen uredbom iz stavka 1. ovoga članka, ako

temeljem raspoloživih podataka i saznanja ocijeni da sporazum, samostalno ili zbog kumulativnog učinka sa sličnim sporazumima na mjerodavnom tržištu, ne ispunjava uvjete iz članka 10. stavka 3. ovoga Zakona.

Pojedinačna izuzeća

Članak 12.

(1) Na zahtjev sudionika sporazuma Agencija može utvrditi pojedinačno izuzeće od primjene odredbe članka 10. stavka 1. ovoga Zakona, ako sporazum ispunjava uvjete iz članka 10. stavka 3. ovoga Zakona.

(2) Izuzeće iz stavka 1. ovoga članka, Agencija utvrđuje rješenjem na ograničeno razdoblje koje, u pravilu, ne može biti dulje od pet godina.

(3) Rok iz stavka 2. ovoga članka može se na zahtjev sudionika sporazuma i nadalje produljivati za najviše pet godina, ako sudionici sporazuma dokažu da sporazum i nadalje udovoljava uvjetima iz članka 10. stavka 3. ovoga Zakona. Zahtjev za produljenjem izuzeća sudionici sporazuma moraju podnijeti Agenciji šest mjeseci prije isteka roka na koji im je izuzeće utvrđeno.

(4) Izuzeće utvrđeno rješenjem iz stavka 2. ovoga članka djeluje od dana sklapanja sporazuma, odnosno najkasnije od dana donošenja rješenja o izuzeću.

(5) Agencija može rješenjem odrediti mjere i uvjete neophodne za izuzeće sporazuma, rokove za njihovo ispunjenje, te u tom slučaju i dan stupanja na snagu izuzeća.

Sporazum male vrijednosti

Članak 13.

(1) Odredbe članka 10. stavka 1. ovoga Zakona ne primjenjuju se na sporazume male vrijednosti.

(2) Sporazumom male vrijednosti smatra se sporazum u kojem je zajednički tržišni udio sudionika sporazuma i poduzetnika pod njihovom kontrolom neznatan, pod uvjetom da ne sadrži odredbe koje unatoč neznatnom tržišnom udjelu dovode do sprječavanja, ograničavanja ili narušavanja tržišnog natjecanja.

(3) Vlada Republike Hrvatske donosi samostalno, odnosno na prijedlog Vijeća za tržišno natjecanje, Uredbu kojom detaljno uređuje uvjete kojima takvi sporazumi moraju udovoljavati, te ograničenja ili odredbe koje ne smiju sadržavati.

(4) Agencija može po službenoj dužnosti pokrenuti postupak za ocjenu pojedinog sporazuma koji udovoljava uvjetima propisanim uredbom iz stavka 2. ovoga članka ako temeljem raspoloživih podataka i saznanja ocijeni da se kumulativnim učinkom tog sporazuma i drugih sporazuma na mjerodavnom tržištu, tržišno natjecanje značajno sprječava, ograničava ili narušava.

Poništavanje, ukidanje i izmjena rješenja

Članak 14.

(1) Agencija može, po službenoj dužnosti ili na zahtjev stranke, poništiti rješenje o izuzeću sporazuma u smislu odredaba ovoga Zakona, ako je rješenje bilo doneseno temeljem netočnih ili neistinitih podataka, koji su bili od odlučujućeg utjecaja za njegovo donošenje.

(2) Agencija može, po službenoj dužnosti ili na zahtjev stranke, ukinuti rješenje o izuzeću sporazuma u slučajevima:

1. ako nastupe promjene tržišnih uvjeta i okolnosti koje su bile bitne za donošenje rješenja, te više nisu ispunjeni uvjeti za izuzeće iz članka 10. stavka 3. ovoga Zakona,

2. ako sudionici sporazuma ne ispune neki od uvjeta ili krše neku od mjera određenih rješenjem Agencije,

3. ako je rješenje bilo doneseno temeljem netočnih ili neistinitih podataka.

(3) Agencija može, po službenoj dužnosti ili na zahtjev stranke, izmijeniti rješenje o izuzeću sporazuma u slučajevima:

1. ako nastupe promjene tržišnih uvjeta i okolnosti koje ne ovise o volji sudionika sporazuma i koji nemaju za posljedicu ukidanje rješenja u smislu stavka 2. ovoga članka,

2. ako sudionici sporazuma ne mogu ispuniti neki od uvjeta ili krše neku od mjera određenih rješenjem Agencije, zbog nastupa okolnosti koje ne ovise o njihovoj volji.

III. VLADAJUĆI POLOŽAJ I OGRANIČAVAJUĆA DJELOVANJA

Vladajući položaj

Članak 15.

(1) Poduzetnik je u vladajućem položaju ako se zbog svoje tržišne snage može ponašati na mjerodavnom tržištu u značajnoj mjeri neovisno od svojih stvarnih ili mogućih konkurenata, potrošača, kupaca ili dobavljača. To se osobito smatra ako:

1. nema konkurenata na mjerodavnom tržištu, i/ili

2. ima značajnu tržišnu snagu na mjerodavnom tržištu u odnosu na stvarne ili moguće konkurente, a naročito s obzirom na:

- tržišni udjel i položaj,
- financijsku snagu,
- pristup izvorima nabave ili tržištu,
- povezanost s drugim poduzetnicima,
- pravne ili činjenične zapreke za ulazak drugih poduzetnika na tržište,
- poduzetnikovu sposobnost da prilagodi svoju ponudu ili potražnju s obzirom na tržišne uvjete, i
- poduzetnikovu sposobnost isključivanja ostalih konkurenata s tržišta usmjeravanjem na druge poduzetnike.

(2) Dva ili više poduzetnika nalaze se u vladajućem položaju ako međusobno značajno ne konkuriraju na mjerodavnom tržištu glede određene robe i/ili usluga, te ako zajedno ispunjavaju uvjete iz stavka 1. ovoga članka.

(3) Predmnijeva se da se u vladajućem položaju nalazi poduzetnik čiji tržišni udjel na mjerodavnom tržištu iznosi najmanje 40 posto.

(4) Predmnijeva se da se više poduzetnika u smislu stavka 2. ovoga članka nalazi u vladajućem položaju kada:

1. tri ili manje poduzetnika imaju zajednički tržišni udjel na mjerodavnom tržištu od najmanje 60 posto, ili

2. pet ili manje poduzetnika imaju zajednički tržišni udjel na mjerodavnom tržištu od najmanje 80 posto.

Zlouporebe vladajućeg položaja

Članak 16.

(1) Zabranjena je svaka zlouporaba vladajućeg položaja jednog ili više poduzetnika na mjerodavnom tržištu.

(2) Zlouporeba iz stavka 1. ovoga članka očituje se naročito kao:

1. izravno ili neizravno nametanje nepravednih kupovnih ili prodajnih cijena, odnosno drugih nepravednih trgovinskih uvjeta,

2. ograničavanje proizvodnje, tržišta ili tehnološkog razvitka na štetu potrošača,

3. primjenom nejednakih uvjeta na istovrsne poslove s drugim poduzetnicima, čime ih se dovodi u nepovoljan položaj u odnosu na konkurenciju,

4. uvjetovanjem sklapanja ugovora pristankom drugih ugovornih stranaka na dodatne obveze, koje po svojoj prirodi ili običajima u trgovini nisu ni u kakvoj svezi s predmetom tih ugovora.

Rješenje o zlouporabi vladajućeg položaja

Članak 17.

Agencija, temeljem članaka 15. i 16. ovoga Zakona, a u smislu članka 57. točke 3. ovoga Zakona, rješenjem odlučuje naročito o sljedećem:

1. utvrđuje vladajući položaj i postupanje poduzetnika kojim se zlouporebi taj položaj, odnosno sprječava, ograničava ili narušava tržišno natjecanje, te trajanje takvoga postupanja,

2. zabranjuje svako daljnje postupanje poduzetnika iz točke 1. ovoga članka,

3. određuje rokove i mjere za uklanjanje štetnih učinaka takvoga postupanja,

4. određuje druge odgovarajuće mjere te rokove za njihovo izvršenje koje doprinose osiguravanju tržišnog natjecanja među poduzetnicima na mjerodavnom tržištu.

IV. KONCENTRACIJE

Zabranjene koncentracije

Članak 18.

Zabranjene su koncentracije kojima se stvara novi ili jača vladajući položaj jednog ili više poduzetnika, pojedinačno ili skupno, ako mogu značajno utjecati na sprječavanje,

ograničavanje ili narušavanje tržišnog natjecanja, osim u slučaju ako sudionici koncentracije dokažu da će ta koncentracija dovesti do jačanja tržišnog natjecanja na tržištu

koje će biti značajnije od negativnih učinaka stvaranja ili jačanja njihovog vladajućeg položaja.

Pojam koncentracije

Članak 19.

- (1) Koncentracija poduzetnika nastaje:
1. pripajanjem ili spajanjem poduzetnika,
 2. stjecanjem kontrole ili prevladavajućeg utjecaja jednog, odnosno više poduzetnika nad drugim, odnosno više drugih poduzetnika ili dijelom drugog poduzetnika, odnosno dijelovima drugih poduzetnika i to:
 - stjecanjem većine dionica ili udjela, ili
 - stjecanjem većine prava glasa, ili
 - na drugi način u skladu s odredbama Zakona o trgovačkim društvima i drugim propisima.
- (2) Stvaranje zajedničkog pothvata (joint venture) koji na trajnijoj osnovi djeluje kao neovisan gospodarski subjekt smatrat će se koncentracijom u smislu stavka 1. ovoga članka.
- (3) Stjecanje kontrole u smislu stavka 1. ovoga članka ostvaruje se putem prava, ugovora ili drugih sredstava kojima jedan ili više poduzetnika, bilo posebno, bilo zajednički, uzimajući u obzir sve pravne i činjenične okolnosti, stječe mogućnost ostvarivanja prevladavajućeg utjecaja nad jednim ili više poduzetnika.
- (4) Vlada Republike Hrvatske samostalno, odnosno na prijedlog Vijeća za tržišno natjecanje, donosi Uredbu o koncentracijama, kojom se detaljno uređuje način prijave i kriteriji za ocjenu koncentracija.
- (5) Stvaranje zajedničkog pothvata (joint venture) koji kao cilj ima koordinaciju tržišnog natjecanja između poduzetnika koji ostaju nezavisni, ne smatra se koncentracijom, a ocjenjuje se u smislu članka 10. ovoga Zakona.

Stjecanje dionica ili udjela poduzetnika pod kontrolom drugih poduzetnika

Članak 20.

Stjecanje dionica ili udjela, koje je posljedica restrukturiranja poduzetnika pod kontrolom drugih poduzetnika (pripajanje, spajanje, prijenos imovine), u smislu članka 6. ovoga Zakona, ne smatra se koncentracijom.

Stjecanje dionica ili udjela u okviru redovnog poslovanja banaka, osiguravajućih društava i drugih financijskih institucija

Članak 21.

(1) Ne smatra se da je nastala koncentracija kada banke ili druge financijske institucije, investicijski fondovi ili osiguravajuća društva, u svojem redovnom poslovanju, koje uključuje promet i posredovanje vrijednosnim papirima, za vlastiti račun ili račun trećih, privremeno drže udjele s namjerom njihove daljnje prodaje, ako ne koriste pravo glasa s obzirom na te udjele na takav način da to utječe na konkurentno ponašanje tog poduzetnika,

odnosno ako ostvaruju pravo glasa samo u svrhu pripreme prodaje cijelog ili dijela poduzetnika ili njegovih udjela, odnosno prodaju njegovih dionica, te ako istodobno ispunjavaju sljedeće uvjete:

1. da ni na koji način ne poduzimaju mjere kojima se narušava, ograničava ili sprječava tržišno natjecanje,

2. da rečene prodaje obave u roku od dvije godine, od stjecanja opisanih u stavku 1. ovoga članka.

(2) Agencija može, na zahtjev, izuzetno odobriti produženje roka iz stavka 1. točke 2. ovoga članka, ako poduzetnici iz stavka 1. ovoga članka dokažu da transakcija nije moguća u utvrđenom roku.

Obveza prijave namjere koncentracije

Članak 22.

(1) Namjeravanu koncentraciju poduzetnika, opisanu u članku 19. stavku 1. i stavku 2. ovoga Zakona, sudionici koncentracije obvezni su prijaviti Agenciji kada su ispunjeni uvjeti iz stavka 4. ovoga članka.

(2) Prijava namjere koncentracije, u obliku propisanom člankom 45. ovoga Zakona, podnosi se Agenciji na ocjenu bez odgode, a najkasnije u roku od osam dana od dana objave javne ponude ili dana sklapanja ugovora kojima se ostvaruje kontrola ili prevladavajući utjecaj nad poduzetnikom, ovisno o tome što nastupi ranije.

(3) Prijavom namjeravane koncentracije nastupa zabrana provedbe koncentracije za sve sudionike koncentracije, do donošenja konačnog rješenja Agencije kojim se koncentracija dopušta, odnosno do isteka rokova iz članka 26. stavka 1. i stavka 3., te članka 56. stavka 5. ovoga Zakona.

(4) Koncentraciju su sudionici obvezni prijaviti Agenciji, ako su istodobno ispunjeni sljedeći uvjeti:

1. da ukupan prihod svih poduzetnika sudionika koncentracije, ostvaren prodajom robe i/ili usluga na svjetskom tržištu, iznosi najmanje 800.000.000,00 kuna, u financijskoj godini koja je prethodila koncentraciji, i

2. da ukupan prihod svakog od najmanje dva sudionika koncentracije, ostvaren prodajom robe i/ili usluga na tržištu Republike Hrvatske, iznosi najmanje 50.000.000,00 kuna, u financijskoj godini koja je prethodila koncentraciji.

(5) Ukupni prihod iz stavka 4. ovoga članka utvrđuje se uzimajući u obzir prihode svih povezanih društava poduzetnika koji stječe prevladavajući utjecaj ili kontrolu (na razini koncerna), izuzevši prihod ostvaren prodajom robe i usluga, između društava unutar koncerna.

(6) U slučaju kad se koncentracija iz članka 19. stavka 1. ovoga Zakona odnosi na pripajanje ili spajanje dijela ili dijelova jednog ili više poduzetnika, neovisno o tome imaju li ti dijelovi pravnu osobnost, pri izračunu prihoda, u smislu stavka 4. ovoga članka, na strani prodavatelja bit će obračunat samo prihod onih dijelova koji su predmet koncentracije.

(7) Dvije ili više transakcija u smislu stavka 6. ovoga članka koje su provedene u razdoblju od dvije godine, smatrat će se jednom koncentracijom, izvršenom na dan posljednje transakcije.

Ukupni prihod za banke i druge financijske institucije

Članak 23.

U predmetima kontrole koncentracija, koji uključuju banke i druge financijske institucije kao sudionike koncentracija, ukupni prihod iz članka 22. stavka 4. ovoga Zakona, utvrđuje se prema ukupnom prihodu iz njihovoga redovnog poslovanja u financijskoj godini koja prethodi koncentraciji, sukladno s odlukama Hrvatske narodne banke o statističkom izvješću za banke.

Ukupni prihod za osiguravajuća društva

Članak 24.

U predmetima kontrole koncentracija, koji uključuju osiguravajuća društva kao sudionike koncentracija, ukupni prihod iz članka 22. stavka 4. ovoga Zakona, utvrđuje se prema vrijednosti bruto zaračunatih premija sudionika koncentracije, u financijskoj godini koja prethodi nastanku koncentracije.

Ispitivanje prijave koncentracije

Članak 25.

(1) Agencija će pokrenuti postupak ispitivanja prijave koncentracije, odmah nakon primanja potpune prijave, u smislu članka 45. stavka 3. ovoga Zakona.

(2) Prilikom ocjene koncentracije Agencija razmatra moguće prednosti i učinke koje bi nastupile provedbom koncentracije, te moguće zapreke za pristup tržištu, a naročito:

1. strukturu mjerodavnog tržišta, postojeće i moguće buduće konkurente na mjerodavnom tržištu, opskrbu i mogućnosti opskrbe tržišta, troškove, rizike, tehnološke, ekonomske i pravne uvjete potrebne za pristup ili izlazak s mjerodavnog tržišta, moguće učinke koncentracije na tržišno natjecanje na mjerodavnom tržištu,

2. tržišni udjel i položaj, ekonomsku i financijsku snagu, poslovanje poduzetnika na mjerodavnom tržištu, unutarnje i vanjske prednosti sudionika koncentracije u odnosu na konkurente, te moguće izmjene poslovanja sudionika koncentracije nakon provedene transakcije,

3. učinke koncentracije na ostale poduzetnike, a osobito s obzirom na pogodnosti za potrošače, te ostale ciljeve i učinke namjeravane koncentracije, kao što su: smanjivanje cijene robe i sluga, skraćivanje tijekova distribucije, smanjenje troškova prijevoza i distribucije te drugih troškova, specijalizacija proizvodnje, i druge pogodnosti koje su u izravnoj svezi s provedbom koncentracije.

(3) Sudionici koncentracije dužni su dostaviti Agenciji dokumentaciju koju smatraju relevantnom za utvrđivanje činjenica iz stavka 2. ovoga članka.

Rješenje o koncentraciji

Članak 26.

(1) Ako Agencija, temeljem pravovaljanih dokaza dostavljenih uz prijavu koncentracije, u smislu članka 25. ovoga Zakona, te temeljem drugih raspoloživih podataka i saznanja, utvrdi da se može razumno pretpostaviti da provedba prijavljene koncentracije nije zabranjena u smislu članka 18. ovoga Zakona te ako, u roku od 30 dana od dana dostave potpune prijave koncentracije, u smislu članka 45. stavka 3. ovoga Zakona, podnositelju prijave ne dostavi zaključak o pokretanju postupka ocjene koncentracije, smatrat će se da je koncentracija dopuštena.

(2) Agencija će, na poseban zahtjev sudionika koncentracije, u slučaju iz stavka 1. ovoga članka, rješenjem utvrditi koncentraciju dopuštenom.

(3) Ako Agencija smatra da bi provedba koncentracije mogla imati za posljedicu značajno sprječavanje, ograničavanje ili narušavanje tržišnog natjecanja na mjerodavnom tržištu, donijet će zaključak o pokretanju postupka radi ocjene njene dopuštenosti, te u roku od tri mjeseca od dana donošenja zaključka o pokretanju postupka, donijeti rješenje:

1. kojim se koncentracija ocjenjuje dopuštenom, ili
2. kojim se koncentracija ocjenjuje nedopuštenom, ili
3. kojim se koncentracija ocjenjuje dopuštenom pod uvjetom ispunjenja određenih mjera i uvjeta, u rokovima koje određuje Agencija.

(4) U smislu stavka 3. točke 3. ovoga članka, Agencija će u rješenju kojim ocjenjuje koncentraciju dopuštenom, odrediti mjere i uvjete, te rokove ispunjenja istih, radi osiguranja da provedba koncentracije neće dovesti do značajnog sprječavanja, ograničavanja ili narušavanja tržišnog natjecanja na mjerodavnom tržištu.

(5) U slučaju iz stavka 3. točke 3. ovoga članka, sudionici koncentracije mogu, u pravilu, nastaviti radnje radi provedbe koncentracije tek nakon što ispune utvrđene mjere i uvjete iz stavka 4. ovoga članka, osim ako Agencija iz naročito opravdanih razloga ne utvrdi drukčije.

Ukidanje i izmjena rješenja

Članak 27.

(1) Agencija će po službenoj dužnosti ili na zahtjev stranke ukinuti rješenje doneseno u smislu članka 26. ovoga Zakona, u slučajevima:

1. ako je rješenje bilo doneseno temeljem netočnih ili neistinitih podataka koji su bili od odlučujućeg utjecaja za njegovo donošenje, i
2. ako stranka nije ispunila uvjete i mjere određene rješenjem Agencije, u smislu članka 26. stavka 4. ovoga Zakona.

(2) Agencija može po službenoj dužnosti ili na zahtjev stranke izmijeniti rješenje doneseno u smislu članka 26. ovoga Zakona kada stranke ne mogu ispuniti neki od uvjeta ili krše neku od mjera određenih rješenjem Agencije, zbog okolnosti koje ne ovise o volji stranke.

Obustava provedbe zabranjene koncentracije

Članak 28.

(1) Agencija će po službenoj dužnosti posebnim rješenjem narediti sve neophodne mjere za ponovnu uspostavu učinkovite tržišnog natjecanja na mjerodavnom tržištu, te odrediti rokove za izvršenje istih u slučajevima:

1. kada je koncentracija provedena protivno rješenju Agencije kojim se ista ocjenjuje nedopuštenom, ili

2. kada je koncentracija provedena bez podnošenja prijave namjere koncentracije i bez odluke Agencije, a dovela je do sprječavanja, ograničavanja ili narušavanja tržišnog natjecanja.

(2) Rješenjem iz stavka 1. ovoga članka, Agencija naročito može:

1. naložiti da se stečene dionice ili poslovni udjeli (otuđe) prenesu,

2. zabraniti ili ograničiti ostvarivanje prava glasa vezanih uz dionice ili udjele u poduzetnicima – sudionicima koncentracije,

3. imenovati povjerenika koji će na trošak i za račun sudionika koncentracije izvršiti mjere potrebne za restrukturiranje zabranjene koncentracije i uspostaviti učinkovito tržišno natjecanje.

V. STRUČNA MIŠLJENJA AGENCIJE

Izdavanje stručnih mišljenja

Članak 29.

(1) Agencija, na zahtjev ministarstava i drugih državnih tijela, izdaje stručna mišljenja o sukladnosti s ovim Zakonom nacрта prijedloga zakona i drugih propisa, koji mogu značajno utjecati na tržišno natjecanje.

(2) Agencija može, po službenoj dužnosti, zahtijevati od ministarstava ili drugih državnih tijela dostavljanje na uvid nacрта prijedloga zakona i drugih propisa, radi izdavanja stručnih mišljenja o njihovoj sukladnosti s ovim Zakonom, ako smatra da mogu značajno utjecati na tržišno natjecanje.

(3) Odredbe stavaka 1. i 2. ovoga članka odgovarajuće se primjenjuju i u slučajevima donošenja ili predlaganja akata jedinica lokalne i jedinica područne (regionalne) samouprave, te strukovnih i drugih organizacija koje donose akte, postupajući sukladno s dodijeljenim im javnim ovlastima.

(4) Mišljenja donijeta temeljem odredaba stavaka 2. i 3. ovoga članka, Agencija dostavlja Vladi Republike Hrvatske.

VI. AGENCIJA ZA TRŽIŠNO NATJECANJE

Ustrojstvo Agencije

Članak 30.

- (1) Agencija je neprofitna pravna osoba koja se upisuje u sudski registar.
- (2) Sjedište Agencije je u Zagrebu.
- (3) Vijeće za tržišno natjecanje je tijelo koje upravlja Agencijom.
- (4) Predsjednik Vijeća za tržišno natjecanje zastupa, predstavlja i rukovodi Agencijom.
- (5) U rukovođenju Agencijom predsjednik Vijeća za tržišno natjecanje organizira i vodi rad i poslovanje Agencije, vodi stručni rad i odgovoran je za stručni rad Agencije.
- (6) Agencija ima stručne službe i odjele, sukladno s općim aktima Agencije.
- (7) Sredstva za obavljanje poslova iz djelokruga Agencije osiguravaju se iz proračuna Republike Hrvatske.
- (8) Za ostvarivanje prava i obveza iz radnog odnosa, na zaposlenike Agencije primjenjuju se opći propisi o radu.
- (9) Agencija donosi Statut kojega potvrđuje Hrvatski sabor.
- (10) Upravne pristojbe koje naplaćuje Agencija, prihod su proračuna Republike Hrvatske.

Vijeće za tržišno natjecanje

Članak 31.

- (1) Vijeće za tržišno natjecanje (u daljnjem tekstu: Vijeće) je tijelo koje upravlja radom Agencije, a sastoji se od sedam članova, od kojih je jedan predsjednik Vijeća.
- (2) Predsjednika i ostale članove Vijeća imenuje i razrješava dužnosti Hrvatski sabor na prijedlog Vlade Republike Hrvatske.
- (3) Zamjenika predsjednika imenuje predsjednik Vijeća između ostalih članova.

Uvjeti za imenovanje i trajanje mandata

Članak 32.

- (1) Predsjednikom i članom Vijeća može biti imenovan državljanin Republike Hrvatske koji ima visoku stručnu spremu, deset godina radnog staža u struci, odnosno koji ima posebna znanja s područja prava tržišnog natjecanja, prava trgovačkih društava, trgovačkog prava, financija i računovodstva, mikroekonomije, te drugih srodnih područja pravnih i ekonomskih znanosti.
- (2) Predsjednik i članovi Vijeća imenuju se na razdoblje od pet godina, te mogu biti ponovno imenovani.
- (3) Predsjednik i članovi Vijeća dužnost obnašaju profesionalno.
- (4) Predsjednik i članovi Vijeća ne mogu biti državni dužnosnici, osobe koje obnašaju dužnost u tijelima političke stranke niti članovi uprava, nadzornog odbora te upravnih vijeća poduzetnika, ili biti u članstvima bilo kojih drugih oblika udruživanja pravnih ili fizičkih osoba, koji bi mogli dovesti do sukoba interesa.
- (5) Predsjednik i članovi Vijeća ovlašteni su pisati i objavljivati stručne ili

znanstvene radove i sudjelovati u radu stručnih ili znanstvenih skupova.

(6) Predsjednik i članovi Vijeća su obvezni ponašati se tako da ne umanjuju svoj ugled ili ugled Vijeća te da ne dovedu u pitanje svoju samostalnost i neovisnost pri donošenju odluka i samostalnost Vijeća.

(7) Zabranjen je svaki oblik utjecaja na rad Vijeća koji bi mogao dovesti u pitanje njegovu samostalnost i neovisnost, a napose uporaba javnih ovlasti i sredstava javnog priopćavanja, te uopće javnog istupanja u namjeri da se utječe na rad Vijeća.

Razrješenje predsjednika i članova Vijeća

Članak 33.

(1) Hrvatski sabor može razriješiti dužnosti predsjednika, odnosno člana Vijeća prije isteka mandata, na prijedlog Vlade Republike Hrvatske, ako:

1. to sam zatraži,
2. bude osuđen za kazneno djelo koje ga čini nedostojnim obavljanja dužnosti predsjednika, odnosno člana Vijeća,
3. trajno izgubi sposobnost obavljanja povjerenih mu dužnosti,
4. tijekom mandata preuzme neku od dužnosti iz članka 32. stavka 4. ovoga Zakona,
5. povrijedi odredbe ovoga Zakona u obnašanju dužnosti,
6. bez opravdanog razloga ne obavlja dužnost člana Vijeća kroz dulje vrijeme.

(2) O postojanju razloga za razrješenje predsjednika odnosno člana Vijeća prije isteka mandata Vijeće je obvezno izvijestiti Vladu Republike Hrvatske.

(3) Prije donošenja odluke o razrješenju predsjedniku odnosno članu Vijeća mora se omogućiti da se izjasni o razlozima razrješenja.

Način donošenja odluka

Članak 34.

(1) Odluke o svim općim i pojedinačnim aktima Vijeće donosi na sjednicama većinom od najmanje četiri glasa, a član Vijeća ne može biti suzdržan od glasovanja.

(2) Pet članova Vijeća čine kvorum, a svakoj sjednici Vijeća obvezno prisustvuje predsjednik Vijeća, odnosno u njegovoj odsutnosti njegov zamjenik.

Djelokrug Vijeća

Članak 35.

(1) Vijeće obavlja sljedeće poslove:

1. upravlja radom Agencije,

2. odlučuje o svim pitanjima za koje je Agencija nadležna temeljem odredaba ovoga Zakona,
 3. predlaže Vladi Republike Hrvatske donošenje uredba temeljem odredaba ovoga Zakona,
 4. donosi podzakonske akte temeljem odredaba ovoga Zakona, te druge podzakonske akte, potrebne za njegovu provedbu,
 5. donosi upravne akte kojima se okončava postupak pred Agencijom u smislu članka 57. ovoga Zakona,
 6. ocjenjuje sukladnost nacrtu prijedloga zakona i drugih akata s ovim Zakonom.
 7. utvrđuje metodološke osnove za istraživanje tržišnog natjecanja,
 8. utvrđuje pravila i mjere za zaštitu tržišnog natjecanja, mjere za otklanjanje sprječavanja, ograničavanja ili narušavanja tržišnog natjecanja i druge mjere za unaprjeđenje prava i politike tržišnog natjecanja na području Republike Hrvatske,
 9. donosi mišljenja i stručne stavove o rješenjima i razvoju komparativne prakse iz područja prava i politike tržišnog natjecanja,
 10. na zahtjev Hrvatskog sabora i Vlade Republike Hrvatske izdaje stručna mišljenja o pitanjima iz područja prava i politike tržišnog natjecanja,
 11. obavlja poslove međunarodne suradnje, vezane uz izvršenje međunarodnih obveza Republike Hrvatske, prenijetih u ovlast Agencije, te uz izvršenje projekata međunarodnih i europskih gospodarskih integracija, odnosno surađuje s inozemnim tijelima ovlaštenima za tržišno natjecanje te međunarodnim organizacijama i institucijama,
 12. obavlja ostale poslove vezane uz provedbu ovoga Zakona.
- (2) U obavljanju poslova iz svoga djelokruga, u smislu stavka 1. ovoga članka, Vijeće može osnovati stručna savjetodavna tijela koja mu pomažu u donošenju odluka.
- (3) U ocjeni oblika sprječavanja, ograničavanja ili narušavanja tržišnog natjecanja koji mogu utjecati na trgovinu između Republike Hrvatske i Europskih zajednica, Vijeće u skladu s člankom 70. Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Europskih zajednica i njihovih država članica i Republike Hrvatske (Narodne novine – Međunarodni ugovori, broj 14/01), primjenjuje na odgovarajući način kriterije koji proizlaze iz pravilne primjene pravila o tržišnom natjecanju u Europskim zajednicama.

Izvešće o radu

Članak 36.

- (1) Vijeće je dužno jednom godišnje za proteklu kalendarsku godinu podnijeti Hrvatskom saboru izvješće o svom radu.
- (2) Vijeće izdaje i službeni glasnik Agencije.

Stručna služba Agencije

Članak 37.

Stručna služba Agencije obavlja upravne i stručne poslove za zaštitu tržišnoga natjecanja za potrebe Vijeća, a naročito:

1. vodi postupak u pojedinačnim pitanjima, te nakon utvrđenja svih relevantnih činjenica i okolnosti za donošenje odluke izvještava Vijeće za tržišno natjecanje koji odlučuje o konkretnoj upravnoj stvari sukladno odredbama ovoga Zakona,
2. izrađuje nacрте podzakonskih akata u smislu odredaba ovoga Zakona, te nacрте drugih podzakonskih akata potrebnih za njegovu provedbu,
3. izrađuje nacрте upravnih akata kojima se okončava postupak pred Agencijom,
4. izrađuje nacрте mišljenja na nacрте prijedloga zakona i podzakonskih akata, kao i nacрте mišljenja o drugim aktima i mjerama kojima se može spriječiti, ograničiti ili narušiti tržišno natjecanje,
5. predlaže pravila i mjere za zaštitu tržišnog natjecanja, mjere za otklanjanje sprječavanja, ograničavanja ili narušavanja tržišnog natjecanja i druge mjere za unaprjeđenje prava i politike tržišnog natjecanja na području Republike Hrvatske,
6. predlaže Vijeću metodološke osnove za istraživanje tržišnog natjecanja,
7. prati i analizira uvjete na tržištu s ciljem razvoja tržišnog natjecanja,
8. prikuplja podatke i obavijesti od poduzetnika, koji su bitni za ispitivanje tržišta i utvrđivanje stanja na tržištu, neovisno o konkretnim postupcima koje Agencija vodi,
9. prikuplja podatke i obavijesti od poduzetnika o stanju na pojedinim tržištima, te prije donošenja zaključka o pokretanju postupka u svakom pojedinom slučaju nastoji postići ponovu uspostavu učinkovitog tržišnog natjecanja na mjerodavnom tržištu, ako je to u javnom interesu, i nije riječ o značajnom sprječavanju, ograničavanju i narušavanju tržišnog natjecanja,
10. obavlja poslove međunarodne suradnje koje joj prenese Vijeće, vezane uz izvršenje međunarodnih obveza Republike Hrvatske, prenijetih u ovlast Agencije, te uz izvršenje projekata međunarodnih i europskih gospodarskih integracija, odnosno surađuje s inozemnim tijelima ovlaštenima za tržišno natjecanje te međunarodnim organizacijama i institucijama,
11. priprema nacrt godišnjeg izvješća o radu Agencije,
12. priprema službeni glasnik Agencije,
13. obavlja ostale poslove po nalogu Vijeća vezane uz provedbu ovoga Zakona.

Sukob interesa zaposlenika

Članak 38.

(1) Osobe zaposlene u stručnim službama i odjelima Agencije ne mogu biti članovi uprava ili nadzornih odbora te upravnih vijeća poduzetnika, ili biti u članstvima bilo kojih drugih oblika udruživanja pravnih ili fizičkih osoba, koja bi mogla dovesti u sumnju njihovu nepristranost u vođenju postupaka pred Agencijom.

(2) Iznimno od odredbe stavka 1. ovoga članka, dopušteno je članstvo i sudjelovanje u znanstvenim udrugama i asocijacijama, pod uvjetom da isto ne utječe na nepristranost u vođenju postupaka pred Agencijom.

VII. POSTUPAK DONOŠENJA ODLUKA PRED AGENCIJOM

Primjena odredaba koje uređuju postupak pred Agencijom

Članak 39.

U postupcima pred Agencijom, ukoliko nije drukčije propisano ovim Zakonom, primjenjuju se odredbe Zakona o općem upravnom postupku.

Stranke u postupku

Članak 40.

Stranka je osoba na čiji zahtjev je pokrenut postupak, protiv koje se vodi postupak, odnosno osoba ili udruženje osoba na čije interese odluka Agencije može značajno utjecati, i za koje je na njihov zahtjev Agencija utvrdila da imaju položaj stranke u postupku.

Pokretanje postupka

Članak 41.

(1) Agencija pokreće postupak u smislu ovoga Zakona, po službenoj dužnosti ili temeljem zahtjeva stranke. Postupak je pokrenut danom donošenja zaključka o pokretanju postupka opisanog člankom 46. ovoga Zakona.

(2) Iznimno, Agencija neće pokrenuti postupak u smislu stavka 1. ovoga članka ako ocijeni da je riječ o postupanju na tržištu koje ima neznatan učinak na tržišno natjecanje, ili da je zanemarivo za razvoj i održavanje učinkovitog tržišnog natjecanja, odnosno da pokretanje postupka nije u javnom interesu.

(3) Agencija može i temeljem anonimne prijave ili inicijative podnositelja, pokrenuti postupak po službenoj dužnosti, ako ocijeni da je riječ o mogućem značajnom narušavanju, ograničavanju ili sprječavanju tržišnog natjecanja, te:

1. ako je to potrebno radi zaštite identiteta podnositelja, i/ili
2. ako, s obzirom na sve okolnosti slučaja, podnositelj učini vjerojatnim da nema dovoljno sredstava za pokretanje i vođenje postupka.

(4) Zahtjev ili inicijativu za pokretanje postupka pred Agencijom, sukladno s odredbama ovoga Zakona, mogu podnijeti:

1. svaka pravna ili fizička osoba koja za to ima pravni ili ekonomski interes,
2. strukovna ili gospodarska interesna udruga poduzetnika,
3. udruga potrošača, ili
4. Vlada Republike Hrvatske, tijela državne uprave, te tijela jedinice lokalne i jedinice područne (regionalne) samouprave.

Zahtjev za pokretanjem postupka

Članak 42.

(1) Zahtjev za pokretanjem postupka pred Agencijom, u kojem sudjeluju stranake sa suprotnim interesima, sadrži:

1. naziv i sjedište pravne osobe, odnosno ime i prezime i prebivalište fizičke osobe - podnositelja zahtjeva,

2. podatke pomoću kojih se može odrediti protiv koga se podnosi zahtjev,

3. opis činjeničnog stanja, prakse ili okolnosti koje su razlog za podnošenje zahtjeva.

(2) Uza zahtjev za pokretanjem postupka, podnositelj može priložiti osobito:

1. isprave i druge dokaze kojima raspolaže te kojima se potvrđuju navodi iz stavka 1. točke 3. ovoga članka,

2. procjenu mjerodavnog tržišta,

3. procjenu tržišnog udjela podnositelja te tržišnih udjela konkurenata na tržištu,

4. izvadak iz sudskog registra, obrtovnicu, ili druge odgovarajuće isprave o registraciji podnositelja,

5. godišnje izvješće ili financijske izvještaje ili druge računovodstvene isprave podnositelja za financijsku godinu koja prethodi podnošenju zahtjeva.

(3) Danom primitka zahtjeva u postupku u kojem sudjeluju stranake sa suprotnim interesima smatra se dan kad je Agencija primila sve podatke iz stavka 1. ovoga članka.

Dopuna zahtjeva i odustanak od zahtjeva

Članak 43.

(1) Ako podnositelj zahtjeva za pokretanje postupka pred Agencijom, pri podnošenju zahtjeva ne dostavi podatke navedene u članku 42. stavku 1. ovoga Zakona, Agencija će tražiti dopunu podataka od podnositelja.

(2) Ako podnositelj zahtjeva u roku od osam dana ne postupi po traženju Agencije iz stavka 1. ovoga članka, smatrat će se da je odustao od zahtjeva.

Zahtjev za pojedinačnim izuzećem sporazuma

Članak 44.

(1) Zahtjevu za pojedinačnim izuzećem sporazuma prilaže se:

1. izvornik ili ovjerena preslika, odnosno ovjereni prijevod sporazuma, ako službeni tekst sporazuma nije na hrvatskom jeziku,

2. izvadak iz sudskog registra, obrtovnicu, ili druge odgovarajuće isprave o registraciji podnositelja,

3. godišnje izvješće ili financijski izvještaji te druge računovodstvene isprave, za financijsku godinu koja prethodi sklapanju sporazuma, za sve sudionike sporazuma,

(2) Zahtjevu za pojedinačnim izuzećem sporazuma može se priložiti:

1. procjena mjerodavnog tržišta,

2. procjena tržišnih udjela sudionika sporazuma te njihovih konkurenata na tržištu.

(3) Danom primitka zahtjeva za pojedinačnim izuzećem sporazuma smatra se dan kad je Agencija primila sve podatke i isprave iz stavka 1. ovoga članka, o čemu Agencija izdaje podnositelju posebnu potvrdu.

Prijave namjere koncentracije

Članak 45.

(1) Uz prijavu namjere koncentracije, prilaže se:

1. izvornik pravnog temelja koncentracije ili ovjerena preslika, odnosno ovjereni prijevod, ako službeni tekst izvornika pravnog temelja koncentracije nije na hrvatskom jeziku,

2. godišnja financijska izvješća za sudionike koncentracije za financijsku godinu koja prethodi koncentraciji,

3. ostali podaci propisani Uredbom o koncentracijama.

(2) Podnositelj prijave koncentracije dužan je u prijavi navesti ima li namjeru podnijeti zahtjev za ocjenu koncentracije nekom drugom tijelu, ovlaštenom za ocjenu koncentracije izvan područja Republike Hrvatske, ili je već takav zahtjev podnio, te dostaviti odluku toga tijela, ukoliko je ista već donesena.

(3) Danom primitka prijave koncentracije, smatra se dan kad je Agencija primila sve podatke i isprave navedene u stavcima 1. i 2. ovoga članka, o čemu Agencija podnositelju izdaje posebnu potvrdu.

Zaključak o pokretanju postupka

Članak 46.

(1) Agencija donosi zaključak o pokretanju postupka po službenoj dužnosti ili po primitku zahtjeva, u smislu odredaba ovoga Zakona.

(2) Zaključak o pokretanju postupka naročito sadrži:

1. oznaku predmeta na koji se zaključak odnosi,

2. odredbe ovoga Zakona temeljem kojih se pokreće postupak, te

3. zahtjev za dostavom relevantne dokumentacije u smislu članka 48. ovoga Zakona.

(3) Protiv zaključka o pokretanju postupka nije dopuštena posebna žalba niti je dopušteno pokretanje upravnog spora.

Odgovor na zahtjev

Članak 47.

(1) U postupku u kojem sudjeluju stranke sa suprotnim interesima Agencija će po jedan primjerak zaključka o pokretanju postupka i zahtjeva za pokretanjem postupka iz članka 42. stavka 1. ovoga Zakona, dostaviti na odgovor stranci protiv koje je postupak pokrenut, te osobama za koje je utvrđeno da imaju položaj stranke, izuzevši podatke koji se smatraju službenom tajnom, u smislu članka 51. ovoga Zakona.

(2) Odgovor se daje u roku koji odredi Agencija, u svakom pojedinom slučaju. Taj rok ne može biti kraći od osam ni duži od trideset dana.

(3) U zadanom roku, stranka protiv koje je pokrenut postupak dužna je dostaviti Agenciji traženi odgovor i druga očitovanja, te ostale priloge i dokumentaciju koji se odnose na zahtjev.

(4) Iznimno od stavaka 2. i 3. ovoga članka, stranka može iz opravdanih razloga tražiti produljenje roka za dostavu odgovora na zahtjev. Agencija može odobriti produženje roka za najdulje trideset dana.

(5) Ako stranka protiv koje je postupak pokrenut, ne postupi po zahtjevu i u rokovima koje odredi Agencija, ili ako izjavi da nije u mogućnosti postupiti po zahtjevu, Agencija će poduzeti neophodne radnje u smislu glave VIII. ovoga Zakona, a činjenice i okolnosti relevantne za postupak, utvrdit će po službenoj dužnosti, temeljem vlastitih saznanja, raspoloživih podataka i dokumentacije, te će bez odgađanja zakazati usmenu raspravu.

Prikupljanje podataka

Članak 48.

(1) U provedbi postupka, Agencija je ovlaštena pisanim zahtjevom:

1. od poduzetnika zahtijevati sve potrebite obavijesti, u obliku pisanih očitovanja ili usmenih izjava te dostavu na uvid potrebitih podataka i dokumentacije,

2. zahtijevati od poduzetnika da Agenciji omogući neposredan uvid u sve poslovne prostorije, svu nepokretnu i pokretnu imovinu, poslovne knjige, baze podataka i drugu dokumentaciju, u vremenu i mjestu koje odredi Agencija,

3. zahtijevati potrebite podatke i obavijesti i od drugih osoba koje po ocjeni Agencije mogu pridonijeti rješavanju i pojašnjenju određenih pitanja o sprječavanju, ograničavanju ili narušavanju tržišnog natjecanja,

4. zahtijevati i obavljanje drugih radnji koje smatra potrebnima radi utvrđenja svih relevantnih činjenica u postupku.

(2) Zahtjev iz stavka 1. ovoga članka mora sadržavati pravni temelj, predmet i svrhu zahtjeva, rok za njegovo provođenje, te kazne za nepostupanje po zahtjevu propisane ovim zakonom.

(3) Poduzetnici i druge osobe, dužni su postupiti po zahtjevu Agencije iz stavka 1. ovoga članka.

Pretraga stana, prostorija i zapljena stvari

Članak 49.

(1) Ako postoji osnovana sumnja da stranka u postupku ili treća osoba, ima u posjedu isprave ili druga sredstva od značenja za utvrđivanje materijalne istine u postupku, Agencija će od nadležnog prekršajnog suda zatražiti izdavanje pisanog naloga za pretragu osoba, stana, odnosno prostorija te zapljenu predmeta i dokumentacije poduzetnika ili treće osobe.

(2) Agencija će od nadležnog prekršajnog suda zatražiti izdavanje pisanog naloga iz stavka 1. ovoga članka i u slučajevima kada stranka u postupku ili treća osoba ne postupe po zahtjevu Agencije iz članka 48. ovoga Zakona.

Pravo uvida u spis

Članak 50.

(1) Stranke u postupku koji se vodi pred Agencijom imaju pravo uvida u spis predmeta. Agencija će na trošak stranke načiniti presliku spisa ili pojedinih isprava.

(2) Zahtjev za uvid u spis, iz stavka 1. ovoga članka, podnosi se pisano Agenciji.

(3) Agencija će odrediti termin za uvid u spis, u roku od osam dana od dana primanja zahtjeva iz stavka 2. ovoga članka.

(4) Iznimno od odredaba stavaka 1. i 2. ovoga članka, ne mogu se razgledati niti prepisivati nacrti rješenja Agencije, službeni referati te zapisnici sa sjednica Vijeća, interne upute i zabilješke o predmetu, dokumentacija koju Agencija zaprimi od Europske komisije, odnosno drugih tijela Europskih zajednica, te druge isprave koje se smatraju službenom tajnom u smislu članka 51. ovoga Zakona.

Službena tajna

Članak 51.

(1) Predsjednik i članovi Vijeća te zaposlenici Agencije dužni su čuvati službenu tajnu, bez obzira na način na koji su je doznali, a obveza čuvanja službene tajne traje i nakon prestanka rada u Agenciji.

(2) Pod službenom tajnom iz stavka 1. ovoga članka, razumijeva se posebno:

1. sve ono što je kao službena tajna određeno zakonom ili drugim propisom,

2. sve ono što je kao službena tajna ili poslovna tajna određeno općim aktom ili drugim aktom poduzetnika, odnosno osoba opisanih u člancima 5. i 6. ovoga Zakona,

3. sve ono što su poduzetnici, odnosno osobe opisane u člancima 5. i 6. ovoga Zakona posebno označili kao poslovnu, odnosno službenu tajnu.

4. sva dokumentacija zaprimljena od Europske komisije i drugih tijela Europskih zajednica.

(3) Iznimno od odredbe stavaka 1. i 2. ovoga članka, neće se smatrati službenom tajnom podaci i dokumenti koji su bilo na koji način bili javno dostupni, odnosno koji se javno objavljuju temeljem posebnih propisa ili odluka tijela upravljanja, te vođenja poslova poduzetnika.

Čuvanje spisa i dokumentacije

Članak 52.

Spisi i dokumentacija koju Agencija primi od poduzetnika tijekom vođenja postupka ili koju Agencija sama obradi za potrebe vođenja postupka, čuvat će se u pismohrani Agencije, sukladno s propisima o čuvanju arhivskoga gradiva.

Izuzeće ovlaštene osobe Agencije

Članak 53.

(1) Osoba u Agenciji, ovlaštena za vođenje postupka ili za obavljanje pojedinih radnji u postupku, izuzet će se od rada u predmetu:

1. ako je u predmetu u kojem se vodi postupak stranka, svjedok, odnosno vještak,
2. ako je sa strankom, zastupnikom ili opunomoćenikom stranke, rođak u uspravnoj liniji do bilo kojeg stupnja, u pobočnoj liniji do četvrtog stupnja, a po tazbini do drugog stupnja, bračni ili izvanbračni drug, pa i u slučaju kada je brak prestao,
3. ako je sa strankom, zastupnikom ili opunomoćenikom stranke u odnosu posvojitelja, posvojenika, skrbnika, štićenika, hranitelja ili hranjenika,
4. ako je imatelj dionica ili udjela u poduzetniku koji je stranka u postupku pred Agencijom, ili u konkurentnom poduzetniku,
5. ako je u svojstvu nezavisnog stručnjaka – eksperta dala iskaze ili pisana mišljenja o pojedinim pitanjima koji su u svezi s predmetom tog postupka,
6. ako se iz drugih opravdanih razloga ne može očekivati objektivno vođenje postupka i objektivno predlaganje donošenja odluke u predmetu.

(2) Osoba iz stavka 1. ovoga članka, o postojanju kojeg od razloga navedenih u stavku 1. ovoga članka, dužna je bez odgađanja, pisano izvijestiti Vijeće.

(3) Zahtjev za izuzećem iz stavka 1. ovoga članka može podnijeti i stranka u postupku koji se vodi pred Agencijom. Zahtjev mora biti podnijet u pisanom obliku.

(4) O zahtjevu za izuzećem odlučuje Vijeće.

Usmena rasprava

Članak 54.

(1) Održavanje usmene rasprave obvezno je u svim slučajevima kada je riječ o strankama sa suprotnim interesima. Usmena rasprava je, u pravilu, javna.

(2) Agencija može odlučiti da održi usmenu raspravu u svakom slučaju kada to smatra korisnim.

(3) Iznimno od odredbe stavka 1. ovoga članka, kada nakon primitka pisanog očitovanja stranke protiv koje se vodi postupak, Agencija utvrdi da među strankama nije sporno činjenično stanje i da ne postoje druge smetnje za donošenje odluke, te ako je to u javnom interesu, može i bez zakazivanja usmene rasprave donijeti odluku.

(4) Ako bilo koja od pozvanih stranaka, odnosno njihovih punomoćnika, ne dođe na prvu usmenu raspravu zakazanu u postupku, Agencija će, u pravilu, odgoditi usmenu raspravu i zakazati novu.

(5) Ako bilo koja od stranaka u postupku ne dođe na sljedeću usmenu raspravu, zakazanu temeljem odredbe stavka 4. ovoga članka, Agencija, u pravilu, neće zakazivati novu usmenu raspravu, već će u postupku odlučiti temeljem vlastitih saznanja, raspoloživih podataka i dokumentacije.

Privremene mjere

Članak 55.

(1) Agencija može donijeti rješenje o privremenoj mjeri kada smatra da pojedine radnje sprječavanja, ograničavanja ili narušavanja tržišnog natjecanja, u smislu ovoga Zakona, prijete nastankom izravnoga značajnog štetnog učinka za poduzetnike, odnosno pojedina područja gospodarstva ili interese potrošača.

(2) U rješenju o privremenoj mjeri iz stavka 1. ovoga članka, Agencija nalaže obustavu postupanja, ispunjenje posebnih uvjeta ili druge mjere razumno potrebne za uklanjanje štetnog učinka sprječavanja, ograničavanja ili narušavanja tržišnog natjecanja, te trajanje mjere koje u pravilu ne smije biti duže od tri mjeseca.

Rokovi za donošenje rješenja

Članak 56.

(1) Rješenje iz članka 26. stavka 3. i 4. ovoga Zakona, Agencija će donijeti u roku od tri mjeseca od dana donošenja zaključka o pokretanju postupka.

(2) Rješenje iz članka 12. stavka 2. i stavka 5. ovoga Zakona, Agencija će donijeti u roku od četiri mjeseca od dana donošenja zaključka o pokretanju postupka.

(3) Rješenje iz članka 17. ovoga Zakona, koje se odnosi na zlouporabe vladajućeg položaja, Agencija će donijeti u roku od četiri mjeseca od dana utvrđenja svih činjenica odlučujućih za donošenje konačnog rješenja.

(4) Rješenje temeljeno na članku 10., članku 11. stavku 5., članku 13. stavku 4., članku 14., člancima 27. i 28. ovoga Zakona, Agencija će donijeti u roku od četiri mjeseca od dana utvrđenja svih činjenica odlučujućih za donošenje konačnog rješenja.

(5) Agencija može i nadalje produljivati rok za donošenje rješenja iz stavaka 1. 2. ovoga članka za naredni rok od tri, odnosno četiri mjeseca, u slučajevima kada je za utvrđivanje činjeničnog stanja i ocjenu dokaza potrebno izvršiti dopunska vještačenja ili analize, ili kada je riječ o osjetljivim industrijama ili tržištima, o čemu je obvezna izvijestiti stranke u postupku prije isteka roka.

Upravni akti Agencije

Članak 57.

U smislu članka 35. stavka 1. točke 2. i 5. ovoga Zakona, Agencija naročito donosi rješenja kojima se:

1. ocjenjuje sukladnost sporazuma s odredbama ovoga Zakona,
2. utvrđuje izuzeće sporazuma temeljem članka 12. ovoga Zakona,
3. utvrđuje zlouporabe vladajućeg položaja temeljem članka 15. i 16. ovoga Zakona,
4. ocjenjuje dopuštenost koncentracija temeljem članka 26. ovoga Zakona,
5. određuje privremene mjere temeljem članka 55. ovoga Zakona,

6. posebnim rješenjem poništava, ukida ili mijenja rješenje Agencije, temeljem članka 14. i članka 27. ovoga Zakona,

7. određuju posebne mjere za ponovnu uspostavu učinkovite tržišnog natjecanja kod zabranjenih koncentracija, temeljem članka 28. ovoga Zakona,

8. donosi druga rješenja, odnosno zaključke temeljem odredbi ovoga Zakona.

Sudska zaštita

Članak 58.

Protiv rješenja i zaključaka Agencije iz članka 57. ovoga Zakona nije dopuštena žalba, ali nezadovoljna stranka može pokrenuti upravni spor pred Upravnim sudom Republike Hrvatske.

Objava

Članak 59.

(1) Rješenja Agencije iz članka 57. točaka 1. do 7. ovoga Zakona, objavljuju se u Narodnim novinama.

(2) U Narodnim novinama objavljivat će se i presude, odnosno rješenja Upravnog suda, po tužbi povodom rješenja Agencije iz stavka 1. ovoga članka.

(3) Rješenja, odnosno presude iz stavaka 1. i 2. ovoga članka, te ostali akti Agencije, mogu se objavljivati u službenom glasilu Agencije odnosno na web-stranicama Agencije.

(4) Podaci koji se smatraju službenom tajnom, u smislu članka 51. ovoga Zakona, izuzet će se od objave u smislu stavaka 1., 2. i 3. ovoga članka.

VIII. KAZNENE ODREDBE

Zahtjev za pokretanjem prekršajnog postupka

Članak 60.

Na temelju rješenja Agencije, kojim je utvrđena povreda odredaba ovoga Zakona, Agencija podnosi prekršajnom sudu zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka protiv poduzetnika i odgovorne osobe poduzetnika.

Teške povrede odredaba ovoga Zakona

Članak 61.

(1) Novčanom kaznom u iznosu do najviše 10% vrijednosti ukupnoga godišnjeg prihoda poduzetnika, obračunske godine koja je prethodila godini u kojoj je prekršaj počinjen, kaznit će se za prekršaj poduzetnik pravna ili fizička osoba, ako:

1. sklopi zabranjeni sporazum ili na koji drugi način sudjeluje u sporazumu kojim je narušeno, ograničeno ili spriječeno tržišno natjecanje, u smislu članka 10. ovoga Zakona,
 2. zlouporabi vladajući položaj na način opisan odredbom članka 16. ovoga Zakona,
 3. sudjeluje u provedbi zabranjene koncentraciji poduzetnika, opisanoj odredbom članka 18. ovoga Zakona, ili
 4. ne postupi po rješenju Agencije (članak 57. točke 1. do 7.).
- (2) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se i odgovorna osoba u pravnoj osobi novčanom kaznom u iznosu od 50.000,00 do 200.000,00 kuna.

Ostale povrede odredaba ovoga Zakona

Članak 62.

Novčanom kaznom u iznosu do najviše 1% vrijednosti ukupnoga godišnjeg prihoda poduzetnika, obračunske godine koja je prethodila godini u kojoj je prekršaj počinjen, kaznit će se za prekršaj poduzetnik pravna ili fizička osoba, ako:

1. Agenciji podnese netočne ili neistinite podatke od utjecaja na donošenje rješenja o pojedinačnom izuzeću sporazuma (članak 14. stavak 1.),
2. Agenciji ne podnese prijavu namjere koncentracije (članak 22.).
3. Agenciji podnese netočne ili neistinite podatke u postupku ocjene koncentracije (članak 25., članak 26. stavak 1. točka 1.),
4. ne postupi po zahtjevu Agencije (članak 47. stavak 3., članak 48. stavci 1. i 3.),
5. ne postupi po rješenju Agencije (članak 57. točka 8.)
6. ne postupi po pisanom nalogu prekršajnog suda (članak 49.).

(2) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se i odgovorna osoba u pravnoj osobi novčanom kaznom u iznosu od 15.000 do 50.000,00 kuna.

Kazne za osobe koje nisu stranke u postupku

Članak 63.

(1) Novčanom kaznom od 15.000,00 do 50.000,00 kuna, kaznit će se za prekršaj poduzetnik pravna osoba koja nema položaj stranke u postupku pred Agencijom, a koja ne postupi po zahtjevu Agencije (članak 37. točke 8. i 9., i članak 48. stavak 1. točke 3. i 4. i stavak 3.).

(2) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka novčanom kaznom u iznosu od 5.000,00 do 10.000,00 kuna kaznit će se i odgovorana osoba u pravnoj osobi.

(3) Novčanom kaznom od 5.000,00 do 10.000,00 kuna, kaznit će se za prekršaj poduzetnik fizička osoba koji nema položaj stranke u postupku pred Agencijom, a koja ne postupi po zahtjevu Agencije (članak 37. točke 8. i 9. i članak 48. stavak 1. točke 3. i 4. i stavak 3.).

Zastara

Članak 64.

(1) Prekršajni postupak zbog povrede odredaba ovoga Zakona ne može biti pokrenut kada proteknu tri godine od dana počinjenja prekršaja.

(2) Zastarijevanje iz stavka 1. prekida se svakom radnjom ovlaštenog tijela, poduzetom radi progona počinitelja prekršaja. Poslije svakog prekida zastara počinje ponovno teći, ali se prekršajni postupak ni u kojem slučaju ne može voditi po isteku dvostrukog vremena određenog u stavku 1. ovoga članka.

(3) Izrečene kazne ne mogu se izvršiti ako od dana pravomoćnosti rješenja o prekršaju proteknu tri godine.

(4) Zastarijevanje izvršenja kazne prekida se svakom radnjom ovlaštenog tijela, poduzetom radi izvršenja. Poslije svakog prekida počinje ponovno teći zastara, ali kazne se ne mogu izvršiti po isteku dvostrukog vremena određenog u stavku 3. ovoga članka.

Suradnja s pravosudnim tijelima

Članak 65.

Agencija će surađivati s ovlaštenim pravosudnim tijelima u vođenju prekršajnih postupaka u smislu odredaba ovoga Zakona, odnosno kaznenih postupaka radi kaznenih djela u smislu odredaba Kaznenog zakona, vezanih uz sprječavanje, ograničavanje ili narušavanje tržišnog natjecanja na tržištu Republike Hrvatske.

IX. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Naziv Agencije i upis u sudski registar

Članak 66.

(1) Agencija je osnovana temeljem odredaba Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja (Narodne novine, broj 48/95, 52/97 i 89/98), pod nazivom Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja, te nastavlja s radom pod nazivom Agencija za tržišno natjecanje, danom stupanja na snagu ovoga Zakona.

(2) Agencija će biti upisana u sudski registar, u smislu članka 30. stavka 1. ovoga Zakona, u roku od dva mjeseca od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Okončanje postupaka koji su u tijeku

Članak 67.

Postupci koji su pokrenuti pred Agencijom, do 1. listopada 2003., okončat će se primjenom odredaba Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja (Narodne novine, broj 48/95, 52/97 i 89/98).

Podzakonski akti

Članak 68.

(1) Uredbu iz članka 8. stavka 2., članka 11. stavka 2. točka 1., članka 13. stavka 2. i članka 19. stavka 5. ovoga Zakona, donijet će Vlada Republike Hrvatske, samostalno, odnosno na prijedlog Vijeća, u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(2) Do stupanja na snagu uredbe iz članka 19. stavka 5. ovoga Zakona primjenjivat će se Pravilnik o načinu vođenja Upisnika o koncentracijama (Narodne novine, broj 30/97).

(3) Uredbe iz članka 11. stavka 2. točaka 2., 3., 4. i 5., ovoga Zakona, donijet će Vlada Republike Hrvatske samostalno, odnosno na prijedlog Vijeća, u roku od godine dana od stupanja na snagu ovoga Zakona.

(4) Vijeće će predložiti Hrvatskom saboru Statut Agencije (članak 30. stavak 8.) u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Prestanak mandata ravnatelja i članova Savjeta

Članak 69.

(1) Danom imenovanja predsjednika i članova Vijeća temeljem odredbi članka 31. stavka 2. i članka 32. ovoga Zakona, prestaje mandat ravnatelja Agencije i članova Savjeta za zaštitu tržišnog natjecanja imenovanih temeljem odredbi Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja (Narodne novine, broj 48/95, 52/97 i 89/98).

(2) Vlada Republike Hrvatske predložit će Hrvatskom saboru imenovanje članova Vijeća temeljem odredaba članka 31. stavka 2. i članka 32. ovoga Zakona, u roku od devedeset dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(3) Hrvatski sabor će na prijedlog Vlade Republike Hrvatske imenovati članove Vijeća na razdoblje od pet godina.

Prestanak važenja Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja

Članak 70.

(1) Danom stupanja na snagu odredbi članka 9., članaka 30. do 38., članka 53, članaka 66. do 69., te članka 70. stavka 1. i članka 71. ovoga Zakona, prestaju vrijediti odredbe članaka 27. do 32. Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja (Narodne novine, broj 48/95, 52/97 i 89/98).

(2) Danom stupanja na snagu odredbi članaka 1. do 8., članaka 10. do 29., članaka 39. do 52., članaka 54. do 65., te članka 70. stavka 2. i članka 71. ovoga Zakona, prestaju vrijediti odredbe članaka 1. do 26. i članaka 33. do 46. Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja (Narodne novine, broj 48/95, 52/97 i 89/98).

Stupanje na snagu ovoga Zakona

Članak 71.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u Narodnim novinama, osim odredbi članaka 1. do 8., članaka 10. do 29., članaka 39. do 52., članaka 54. do 65. te članka 70. stavka 2. koje stupaju na snagu 1. listopada 2003.

IV. 2. OBRAZLOŽENJE PRIJEDLOGA ZAKONA O TRŽIŠNOM NATJECANJU

I. OPĆE ODREDBE

Članci 1. do 7.

Odredbama citiranih članaka glave I. Prijedloga zakona utvrđuje se predmet Zakona, područje primjene Zakona i osobe na koje se Zakon primjenjuje.

Člankom 2. uređeno je da se ovaj Prijedlog zakona primjenjuje na sve oblike sprječavanja, ograničavanja ili narušavanja tržišnog natjecanja na svim tržištima, na području Republike Hrvatske ili izvan područja Republike Hrvatske, ako imaju učinak na području Republike Hrvatske, osim ako posebnim propisom za pojedina tržišta nije uređeno drukčije.

Iz citirane odredbe članka 2. proizlazi da će se ovaj Prijedlog zakona primjenjivati na sve rečene oblike povrede tržišnog natjecanja u svim djelatnostima, osim u slučajevima kada je nekim posebnim propisom izričito propisano da se tim propisom (*lex specialis*) uređuje tržišno natjecanje u nekoj posebnoj djelatnosti. To je primjerice učinjeno u Zakonu o bankama, Zakonu o telekomunikacijama. Ako tržišno natjecanje nije uređeno eksplicitno za pojedina tržišta posebnim propisima primjenjivat će se ovaj Prijedlog zakona kao *lex generalis*. Na taj način neće dolaziti do sukoba nadležnosti između pojedinih tijela (tzv. regulatora) zbog nekih propisa koji ne uređuju tržišno natjecanje, već samo u nekim svojim odredbama, implicitno, rješavaju i određena pitanja tržišnog natjecanja.

Navedenim člancima utvrđuju se slučajevi kada se primjena Zakona proteže i na pravne osobe, čiji su osnivači ili imatelji udjela ili dionica država, odnosno tijela jedinice lokalne i jedinice područne (regionalne) samouprave, te na sve druge pravne i fizičke osobe kojima su na temelju posebnih propisa povjereno obavljanje službe od općega gospodarskog interesa ili utvrđeno isključivo pravo obavljanja određene djelatnosti (članak 3. Prijedloga zakona). Međutim, primjena ovoga Prijedloga zakona ograničena je samo u slučajevima ako primjena ovoga Zakona ne bi sprječavala, pravno i činjenično, obavljanje zadaća koje su im posebnim propisima utvrđene i zbog kojih su te osobe osnovane. Riječ je o odredbi koja je neophodna za usklađenje ovoga Prijedloga zakona s pravnom stečevinom EU. Izrađena je prema odredbi članka 86. Ugovora o osnivanju Europske zajednice (u daljnjem tekstu: UEZ).

Odredbama tih članaka također se utvrđuje primjena Zakona na poduzetnika koji ima kontrolu nad drugim poduzetnikom, te na poduzetnike pod kontrolom drugog poduzetnika. Međutim, primjena Zakona isključena je za određene kategorije pravnih odnosa. Tako se Zakon ne primjenjuje na odnose između poslodavaca i radnika te na odnose koji su uređeni kolektivnim ugovorima između poslodavaca i radničkih sindikata.

Članak 8.

Vrlo je važna odredba članka 8. (Mjerodavno tržište). Ovom odredbom se u stavku 1. daje temeljno određenje pojma mjerodavnog tržišta. Stavkom 2. ovoga članka uređuje se da Vlada Republike Hrvatske donosi Uredbu kojom se detaljno propisuju kriteriji i način određivanja mjerodavnog tržišta za potrebe primjene Zakona.

U komparativnom pravu EZ-a, definiranje pojma mjerodavnog tržišta na nacionalnoj razini prepušta se tijelima država članica nadležnima za provedbu propisa o konkurenciji. Rečena tijela ovu materiju reguliraju, u pravilu, putem odgovarajućih uputstava, sukladno s uputstvima Komisije EZ-a (Commission Notice).

Naime, u pravu konkurencije najvažniji je korak utvrđivanje mjerodavnog tržišta, kako bi se uopće mogle primijeniti odredbe Zakona u pojedinačnim slučajevima. Kriteriji i načini određivanja mjerodavnog tržišta podložni su čestim izmjenama. Upravo zbog konstantnog razvoja ove grane prava, pa i mijenjanja stajališta o tome kako se treba definirati, odnosno odrediti mjerodavno tržište, temeljno određenje ovog pojma propisano je u stavku 1. ovoga članka. Razradu tih temeljnih kriterija i način utvrđivanja mjerodavnog tržišta propisat će se uredbom, koju donosi Vlada Republike Hrvatske.

Na taj način hrvatsko pravo konkurencije može se ažurno usklađivati sa standardima EU. To je ujedno u skladu s obvezama Republike Hrvatske koje proizlaze iz Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Europskih zajednica i njihovih država članica i Republike Hrvatske (Narodne novine – Međunarodni ugovori, broj 14/01; u daljnjem tekstu: SSP).

Članak 9.

Odredbom članka 9. određuje se tijelo ovlašteno za provedbu Zakona. To je Agencija za tržišno natjecanje (u daljnjem tekstu: Agencija).

II. SPORAZUMI

Članak 10.

Odredbom članka 10. utvrđuju se zabranjenima sporazumi između poduzetnika, ugovori, pojedine odredbe ugovora, izričiti ili prešutni dogovori, usklađeno djelovanje, odluke udruženja poduzetnika, koji kao cilj ili posljedicu imaju sprječavanje, ograničavanje ili narušavanje tržišnog natjecanja na području Republike Hrvatske. Za sve navedeno koristi se u daljnjem tekstu pravno-tehnički izraz sporazumi.

Riječ je o sporazumima kojima se izravno ili neizravno utvrđuju kupovne ili prodajne cijene, odnosno drugi trgovinski uvjeti, ograničava ili nadzire proizvodnja, tržište, tehnološki razvoj ili ulaganje, dijeli tržište ili izvori nabave, primjenjuju nejednaki uvjeti na istovrsne poslove s različitim poduzetnicima, čime ih se dovodi u nepovoljan položaj u odnosu na konkurenciju, ili uvjetuje sklapanje ugovora prihvaćanjem od drugih ugovornih stranaka dodatnih obveza koje po svojoj prirodi ili običajima u trgovini nisu u svezi s predmetom tih ugovora. Takvi sporazumi su ex lege ništavi.

Međutim, odredbom stavka 3. ovoga članka navedeni su i slučajevi kada se pojedini sporazumi mogu izuzeti od opće zabrane iz stavka 1. ovoga članka. Riječ je o slučajevima pojedinačnih ili skupnih izuzeća sporazuma koji doprinose unaprjeđenju proizvodnje ili distribucije robe i/ili usluga, promicanju tehnološkog ili gospodarskog razvoja, te onima koji pružaju potrošačima razmjernu korist, ali samo pod uvjetom da se tim sporazumima poduzetnicima ne nameću ograničenja koja nisu neophodna za postizanje navedenih cijeva, te da se poduzetnicima ne omogućuje isključivanje konkurencije, s obzirom na značajan dio robe i/ili usluga koji su predmetom tih sporazuma. Pri tom je važno naglasiti da su točke 1. do 5. stavka 1. ovoga članka, navedene samo primjerice, te da nije riječ o zatvorenoj listi (numerus clausus).

Članak 10. uređen je prema članku 81. UEZ-a, odnosno članku 70. SSP-a.

Riječ je o odredbi (članka 81. UEZ-a) koja je temelj za usklađenje ovoga Prijedloga zakona s pravnom stečevinom EU.

Članak 11.

Ovim člankom propisuje se za koje vrste sporazuma Vlada Republike Hrvatske, samostalno, odnosno na prijedlog Vijeća za tržišno natjecanje, može utvrditi skupno izuzeće od primjene odredbe članka 10. stavka 1. ovoga Zakona, i to donošenjem odgovarajućih uredaba. Naime, riječ je o slučajevima kada za određene vrste sporazuma zakonodavac može, unatoč činjenici da sadržavaju određena ograničenja, utvrditi da se konkretni sporazumi neće smatrati zabranjenima u smislu članka 10. stavka 1., jer doprinose unaprjeđenju proizvodnje ili distribucije robe i/ili usluga, promicanju tehnološkoga ili gospodarskog razvoja, te pružaju potrošačima razmjernu korist i sl., odnosno ispunjavaju uvjete iz članka 10. stavka 3. ovoga Zakona.

Stavkom 2. ovoga članka propisane su vrste sporazuma za koje će Vlada Republike Hrvatske osobito donijeti uredbe. Stavkom 3. propisani su obvezni sastojci tih uredaba. To su odredbe koje takvi sporazumi obvezno moraju sadržavati, ili drugi uvjeti kojima sporazumi moraju udovoljavati, kao i zabranjena ograničenja ili odredbe u tim sporazumima.

Sporazume koji zadovoljavaju kriterije iz citiranih uredaba, sudionici ne moraju podnositi na ocjenu Agenciji. Ovakva odredba u skladu je s pravom konkurencije EZ-a. Njome se omogućuje Agenciji da ne bude opterećena ocjenom sporazuma koji doduše sadrže određena ograničenja, ali su sasvim uobičajeni u trgovačkom pravu,

odnosno pravu tržišnog natjecanja (primjerice: ugovori o franchisingu, isključivoj distribuciji, selektivnoj distribuciji, istraživanju i razvoju, specijalizaciji, transferu tehnologije, o licenci, o know-how i sl.).

Važno je istaknuti da su i ovdje, u točkama 1. do 5. stavka 2., samo primjerice nabrojani sporazumi za koje će Vlada donijeti uredbe o skupnom izuzeću. Neovisno o činjenici, je li neki sporazum obuhvaćen uredbom o skupnom izuzeću, odredbom stavka 5. ovoga članka, propisano je da Agencija može po službenoj dužnosti pokrenuti postupak ocjene pojedinog sporazuma, ako temeljem raspoloživih podataka i saznanja ocijeni da taj sporazum, samostalno ili zbog kumulativnog učinka sa sličnim sporazumima na mjerodavnom tržištu, ne ispunjava uvjete iz članka 10. stavka 3. ovoga Zakona. Ova odredba u cijelosti je u skladu s komparativnim pravom EZ-a, koje predviđa mogućnost skupnog izuzeća, donošenjem uredbama od strane Europske komisije, koje se u regulaciji ove materije izravno primjenjuju u zemljama članicama EU. Slijedom iznijetoga, predlaže se da uredbe o skupnim izuzećima donosi Vlada Republike Hrvatske. I u zemljama kandidatima za pristup u EU, primjerice u Sloveniji, Mađarskoj, Estoniji, uredbe o skupnim izuzećima donose vlade tih zemalja.

Članak 12.

Člankom 12. propisano je da Agencija može utvrditi pojedinačno izuzeće od primjene odredaba članka 10. stavka 1. ovoga Zakona, za sporazum, koji unatoč činjenici da sadržava određena ograničenja, ispunjava uvjete iz članka 10. stavka 3. ovoga Zakona. Izuzeće se, u pravilu, daje na razdoblje koje ne može biti dulje od 5 godina. To se razdoblje može produljiti na zahtjev sudionika sporazuma, pod uvjetom da takav sporazum i nadalje ispunjava propisane uvjete i da ga sudionici podnesu na ocjenu Agenciji. Oni to moraju učiniti u roku od 6 mjeseci prije isteka roka, na koji im je izuzeće prethodno utvrđeno.

Članak 13.

Odredbom članka 13. propisano je da se na sporazume male vrijednosti ne primjenjuju odredbe članka 10. stavka 1. ovoga Zakona, jer se isti ne smatraju zabranjenim sporazumima. U stavku 2. ovoga članka daje se temeljna definicija sporazuma male vrijednosti. Sporazumom male vrijednosti smatra se sporazum u kojem je zajednički tržišni udio sudionika sporazuma i poduzetnika pod njihovom kontrolom neznatan, pod uvjetom da ne sadrži odredbe koje unatoč neznatnom tržišnom udjelu dovode do sprječavanja, ograničavanja ili narušavanja tržišnog natjecanja. Detaljnu razradu uvjeta koje trebaju ispunjavati sporazumi da bi se smatrali sporazumima male vrijednosti, propisat će se Uredbom koju donosi Vlada Republike Hrvatske, samostalno, odnosno na prijedlog Vijeća za tržišno natjecanje. Uredbom će se propisati i odredbe, odnosno zabranjena ograničenja, koja sporazumi ne smiju sadržavati, jer u tom slučaju, unatoč maloj vrijednosti, neće biti izuzeti od primjene članka 10. stavka 1. ovoga Zakona.

Odredbom stavka 3. ovoga članka propisano je da Agencija može po službenoj dužnosti pokrenuti postupak za ocjenu pojedinog sporazuma, iako

udovoljava uvjetima propisanim Uredbom, ako temeljem raspoloživih podataka i saznanja, ocijeni da se kumulativnim učinkom toga sporazuma i drugih sporazuma na mjerodavnom tržištu, tržišno natjecanje značajno sprječava, ograničava ili narušava.

U EU uređenje sporazuma male vrijednosti prepušteno je državama članicama na nacionalnim razinama i to tijelima ovlaštenima za provedbu propisa o tržišnom natjecanju. Rečena tijela navedenu materiju reguliraju, u pravilu, odgovarajućim uputstvima koje donose sukladno s uputstvima Komisije EZ-a (Commission Notice). I države kandidati za članstvo u EU, iz razloga što se standardi za ocjenu takvih sporazuma vrlo često mijenjaju, ovu materiju uređuju podzakonskim aktima. Takvo uređenje omogućuje bržu izmjenu propisa, pa time i konstantnu harmonizaciju s pravom EZ-a.

Članak 14.

Članak 14. propisuje u kojim slučajevima Agencija može, po službenoj dužnosti ili na zahtjev stranke, poništiti, ukinuti ili izmijeniti rješenje o izuzeću sporazuma.

III. VLADAJUĆI POLOŽAJ I OGRANIČAVAJUĆA DJELOVANJA

Članak 15.

Odredbom ovoga članka utvrđuje se vladajući položaj poduzetnika na mjerodavnom tržištu. Smatra se da poduzetnik ima vladajući položaj ako se zbog svoje tržišne snage može ponašati na mjerodavnom tržištu u značajnoj mjeri neovisno od svojih stvarnih ili mogućih konkurenata, potrošača, kupaca ili dobavljača.

Takva je odredba sasvim u skladu sa stajalištem Europskog suda o vladajućem položaju poduzetnika. Nadalje, odredba ovoga članka navodi primjere kada se osobito smatra da se poduzetnik nalazi u vladajućem položaju. To će se procjenjivati u svakom pojedinom slučaju. Primjerice, u slučajevima kad poduzetnik nema konkurenata na mjerodavnom tržištu, odnosno kad ima značajnu tržišnu snagu na mjerodavnom tržištu, pa time i nadmoćan položaj u odnosu na stvarne ili moguće konkurente, a naročito s obzirom na tržišni udjel i položaj, financijsku snagu, pristup izvorima nabave ili tržištu, povezanost s drugim poduzetnicima, pravne ili činjenične zapreke za ulazak drugih poduzetnika na tržište, stvarne ili moguće konkurente, poduzetnikovu sposobnost da prilagodi svoju ponudu ili potražnju s obzirom na tržišne uvjete, kao i poduzetnikovu sposobnost isključivanja ostalih konkurenata s tržišta, usmjeravanjem na druge poduzetnike.

Odredbom ovoga članka uvodi se također oboriva zakonska presumpcija vladajućeg položaja poduzetnika na tržištu, s obzirom na visinu njegovog tržišnog udjela. Međutim, visina tržišnog udjela sama za sebe nije dostatna kako bi se sa sigurnošću moglo procijeniti je li neki poduzetnik u vladajućem položaju. Ona je samo jedan od kriterija za utvrđivanje vladajućeg položaja. Novost je i viši prag tržišnog udjela koji je potreban da bi bila ispunjena presumpcija vladajućeg položaja. On bi sada iznosio 40 umjesto dosadašnjih 30 posto.

Članak 16.

Odredbom članka 16. propisuju se naročito zabranjeni slučajevi zlouporaba vladajućeg položaja jednog ili više poduzetnika na mjerodavnom tržištu. Oni su navedeni samo primjerice.

Tako se zlouporabom vladajućeg položaja smatra osobito izravno ili neizravno nametanje nepravednih kupovnih ili prodajnih cijena, odnosno drugih nepravednih uvjeta trgovanja, ograničavanje proizvodnje, tržišta ili tehnološkog razvitka na štetu potrošača, primjena nejednakih uvjeta na istovrsne poslove s drugim poduzetnicima, čime ih se dovodi u nepovoljan položaj u odnosu na konkurenciju, te uvjetovanje sklapanja ugovora pristankom drugih ugovornih stranaka na dodatne obveze, koje po svojoj prirodi ili običajima u trgovini i praksi nisu ni u kakvoj svezi s predmetom tih ugovora.

Važno je napomenuti da je ova odredba u cijelosti u skladu s člankom 82. UEZ-a. Riječ je o odredbi (članka 82. UEZ-a) koja je temelj za usklađenje ovoga Prijedloga zakona s pravnom stečevinom EU.

Članak 17.

Odredbom članka 17. propisuje se o čemu Agencija naročito odlučuje rješenjem, u smislu članka 15. i 16. Zakona. Među ostalim, Agencija rješenjem naročito odlučuje o tome je li poduzetnik u vladajućem položaju na mjerodavnom tržištu, utvrđuje postupanje poduzetnika kojim se takav položaj zlouporabljuje, odnosno sprječava, ograničava ili narušava tržišno natjecanje, te trajanje takvog postupanja. Zatim Agencija zabranjuje svako takvo daljnje postupanje, određuje rokove i mjere za uklanjanje mogućih štetnih učinaka takvog postupanja. Agencija može odrediti i druge odgovarajuće mjere, odnosno rokove za njihovo izvršenje, koje doprinose osiguravanju konkurencije među poduzetnicima na mjerodavnom tržištu.

IV. KONCENTRACIJE

Članak 18.

Odredbom ovoga članka utvrđuje se što se smatra zabranjenom koncentracijom. Istovremeno, predviđen je i izuzetak kad se pojedina koncentracija unatoč činjenici stvaranja novog ili jačanja vladajućeg položaja jednog ili više poduzetnika (sudionika koncentracije), pojedinačno ili skupno, neće smatrati zabranjenom.

Ovo samo pod uvjetom ako sudionici koncentracije dokažu Agenciji da će ta koncentracija dovesti do jačanja tržišnog natjecanja na tržištu koje će biti značajnije od negativnih učinaka stvaranja ili jačanja njihovog vladajućeg položaja. Ova odredba je u skladu s komparativnim pravom EZ-a, gdje je uobičajeno i obvezno da

se kod ocjene pojedinih koncentracija uzimaju u obzir, kako pozitivni, tako i negativni aspekti iste. Ako se dokaže da prednosti koje doprinose jačanju konkurencije prevladavaju nad njezinim negativnim učincima, nema razloga da se takva koncentracija ne odobri.

Članak 19. do 21.

Odredbom ovih članka utvrđuje se pojam koncentracije poduzetnika. U smislu ovoga Zakona, koncentracija poduzetnika nastaje pripajanjem ili spajanjem poduzetnika, odnosno stjecanjem kontrole ili prevladavajućeg utjecaja jednog, odnosno više poduzetnika nad drugim, odnosno više drugih poduzetnika ili dijelom drugog poduzetnika, odnosno dijelovima drugih poduzetnika i to: stjecanjem većine dionica ili udjela, ili stjecanjem većine prava glasa, ili stjecanjem kontrole ili prevladavajućeg utjecaja na drugi način u smislu Zakona o trgovačkim društvima ili drugih propisa.

Također uređeno je da će se koncentracijom smatrati i stvaranje zajedničkog pothvata (joint venture) koji na trajnijoj osnovi djeluje kao neovisan gospodarski subjekt.

Zbog važnosti ove pravne materije propisano je da Vlada Republike Hrvatske, samostalno, odnosno na prijedlog Vijeća za tržišno natjecanje, donese uredbu kojom će se detaljno urediti način prijave i kriteriji za ocjenu koncentracija. To je u skladu s komparativnim pravom EZ-a, koje kriterije za način prijave i ocjene koncentracija rješava Uredbom broj 4064/89 koju je donijelo Vijeće EZ-a. Ista se izravno primjenjuje u zemljama članicama EU, u regulaciji ove materije. Slijedom iznijetoga, predlaže se da Uredbu o koncentracijama donosi Vlada Republike Hrvatske.

Odredbe članka 20. i 21. propisuju koja se stjecanja udjela odnosno dionica neće smatrati koncentracijom u smislu ovoga Zakona.

Članak 20. uređuje da se neće smatrati koncentracijom stjecanje dionica ili udjela koje je posljedica restrukturiranja poduzetnika (primjerice, pripajanje, spajanje, prijenos imovine) unutar sustava povezanih društava (u smislu članka 6. ovoga Zakona).

Također, neće se smatrati da je nastala koncentracija te stoga neće biti primijenjene odredbe ovoga Zakona ako banke, druge financijske institucije, investicijski fondovi, ili osiguravajuća društva, s naslova svojega redovitoga poslovanja, koje uključuje promet i posredovanje s vrijednosnim papirima, za vlastiti račun ili za račun trećih privremeno drže udjele u drugim poduzetnicima s namjerom njihove daljnje prodaje. Ovo pod uvjetom da se prodaja obavi u roku od dvije godine od njihova stjecanja. Taj rok Agencija rješenjem, na zahtjev, može produljiti samo iz opravdanih razloga.

Članci 22. –24.

Odredbama ovih članaka uređuje se postupak prijave namjere koncentracije poduzetnika Agenciji. Ovdje se utvrđuju slučajevi obvezne prijave namjere koncentracije poduzetnika, s obzirom na financijsku snagu poduzetnika. Naime, prijavu namjere koncentracije obvezni su podnijeti Agenciji svi poduzetnici sudionici koncentracije, u roku od osam dana po objavi javne ponude ili po sklapanju ugovora kojim se stječe kontrola ili prevladavajući utjecaj nad drugim poduzetnikom, ovisno o tome što nastupi ranije.

Prihodi poduzetnika, kao kriteriji za obvezu prijave namjere koncentracije Agenciji dani su u apsolutnim iznosima. Obveza prijave namjere koncentracije nastaje u slučajevima kada je ukupan prihod svih poduzetnika sudionika koncentracije ostvaren prodajom robe i/ili usluga na svjetskom tržištu, u financijskoj godini koja je prethodila koncentraciji, iznosio najmanje 800.000.000,00 kuna, te kada je ukupan prihod svakog od najmanje dva sudionika koncentracije ostvaren prodajom robe i/ili usluga na tržištu Republike Hrvatske iznosio najmanje 50.000.000,00 kuna, u financijskoj godini koja je prethodila koncentraciji. Oba uvjeta moraju biti ispunjena kumulativno.

Ukupan prihod za banke i druge financijske institucije u slučaju nastanka koncentracija u ovim specifičnim sektorima, ne bi se obračunavao na temelju općenite odredbe o izračunu ukupnoga prihoda iz članka 22. ovoga Zakona. Za te bi slučajeve vrijedile posebne metode izračuna, temeljem odluka Hrvatske narodne banke o statističkom izvješću za banke, odnosno za osiguravajuća društva, temeljem vrijednosti bruto zaračunatih premija, u financijskoj godini koja prethodi nastanku koncentracije.

Članak 25.

Odredbom ovoga članka uređuju se kriteriji za ispitivanje prijave namjere koncentracije. Agencija je dužna prilikom ocjene koncentracija razmatrati sve moguće prednosti i učinke (pozitivne ili negativne) koji bi nastupili provedbom koncentracije te moguće zapreke za pristup tržištu.

Članci 26.-28.

Odredbama ovih članaka uređuju se pitanja u svezi s ocjenom koncentracije. O koncentraciji Agencija može odlučiti na dva načina. Ako Agencija, temeljem pravovaljanih dokaza dostavljenih uz prijavu koncentracije, te temeljem raspoloživih podataka i saznanja, utvrdi da se može razumno pretpostaviti da provedba prijavljene koncentracije nije zabranjena u smislu članka 18. Zakona, te ako u roku od 30 dana od dana dostave potpune prijave koncentracije podnositelju prijave ne dostavi zaključak o pokretanju postupka ocjene koncentracije, smatrat će se da je koncentracija dopuštena.

U protivnom, ako Agencija smatra da bi provedba koncentracije mogla imati za posljedicu značajno sprječavanje, ograničavanje, odnosno narušavanje tržišnog natjecanja na mjerodavnom tržištu, donijet će zaključak o pokretanju postupka radi

ocjene njezine dopuštenosti. Postupak mora okončati u roku od najduže tri mjeseca od dana donošenja zaključka o pokretanju postupka.

U tom roku Agencija će donijeti rješenje kojim se koncentracija ocjenjuje dopuštenom, kojim se koncentracija ocjenjuje nedopuštenom ili kojim se koncentracija ocjenjuje dopuštenom uz ispunjenje određenih mjera i uvjeta, u rokovima koje određuje Agencija.

Nadalje, Agencija može u točno propisanim slučajevima ukinuti ili izmijeniti svoje rješenje.

Međutim, u slučajevima, kada bi koncentracija bila provedena protivno rješenju kojom je ocjenjena nedopuštenom, odnosno kada je koncentracija provedena bez podnošenja prijave namjere koncentracije i bez odluke Agencije, a dovela je do sprječavanja, ograničavanja ili narušavanja tržišnog natjecanja, Agencija ima ovlast da posebnim rješenjem naredi sve neophodne mjere i rokove za ponovnu uspostavu učinkovite konkurencije na mjerodavnom tržištu.

Ovakvo uređenje kontrole koncentracija u dva stupnja (u prvom stupnju bez donošenja rješenja u roku od 30 dana, kad je riječ o nespornim koncentracijama, koje se smatraju dopuštenima, te u drugom stupnju, kada je potrebno provesti postupak i donijeti rješenje u roku od tri mjeseca), u potpunosti je u skladu s propisima EU o pravu konkurencije. Osim navedenoga, ovakvo uređenje omogućuje ekonomičnost i efikasnost postupaka koje vodi Agencija.

V. STRUČNA MIŠLJENJA AGENCIJE

Članak 29.

Odredbama ovih članaka propisuje se nadležnost Agencije da, po službenoj dužnosti ili na zahtjev ministarstava i drugih državnih tijela i institucija, daje stručna mišljenja o sukladnosti nacrtu prijedloga zakona i drugih propisa s odredbama Zakona o tržišnom natjecanju. Ovo je bitno stoga što neka zakonska rješenja mogu značajno utjecati na tržišno natjecanje. Odgovarajuće rješenje odnosi se i na slučajeve donošenja ili predlaganja akata tijela jedinice lokalne i jedinice područne (regionalne) samouprave, te strukovnih i drugih organizacija koje donose akte, postupajući sukladno s dodijeljenim im javnim ovlastima. Stručna mišljenja Agencija dostavlja na znanje Vladi Republike Hrvatske.

VI. AGENCIJA ZA TRŽIŠNO NATJECANJE

Članak 30.

Odredbama ovoga članka utvrđuje se ustrojstvo Agencije za tržišno natjecanje kao tijela nadležnog za provedbu odredaba ovoga Zakona. Agencija je neprofitna pravna osoba, koja se upisuje u sudski registar. Sjedište Agencije je u Zagrebu. Ona za svoj rad odgovara isključivo Hrvatskom saboru, kojem podnosi godišnje izvješće o radu. Financira se iz proračuna Republike Hrvatske. Agencija donosi Statut kojega potvrđuje Hrvatski sabor. Vijeće za tržišno natjecanje je tijelo koje upravlja Agencijom. Predsjednik Vijeća za tržišno natjecanje zastupa, predstavlja i rukovodi Agencijom. U rukovođenju Agencijom, predsjednik Vijeća organizira i vodi rad i poslovanje Agencije, vodi stručni rad i odgovoran je za stručni rad Agencije. Agencija ima stručne službe i odjele, sukladno s općim aktima Agencije. Upravne pristojbe koje naplaćuje Agencija, prihod su proračuna Republike Hrvatske.

Članak 31.

Odredbama ovoga članka uređuje se Vijeće za tržišno natjecanje (u daljnjem tekstu: Vijeće) kao tijelo koje upravlja radom Agencije, a sastoji se od sedam članova, od kojih je jedan predsjednik Vijeća. Predsjednika i ostale članove Vijeća imenuje i razrješava dužnosti Hrvatski sabor na prijedlog Vlade Republike Hrvatske. Zamjenika predsjednika imenuje predsjednik Vijeća između ostalih članova.

Članak 32.

Odredbama ovoga članka uređuju se uvjeti za imenovanje i trajanje mandata predsjednika i članova Vijeća.

Predsjednikom i članom Vijeća može biti imenovan državljanin Republike Hrvatske koji ima visoku stručnu spremu, deset godina radnog staža u struci, odnosno koji ima posebna znanja s područja prava tržišnog natjecanja, prava trgovačkih društava, trgovačkog prava, financija i računovodstva, mikroekonomije, te drugih srodnih područja pravnih i ekonomskih znanosti. Hrvatski sabor, na prijedlog Vlade Republike Hrvatske, imenuju ih na razdoblje od pet godina, te mogu biti ponovno imenovani. Predsjednik i članovi Vijeća dužnost obnašaju profesionalno.

Predsjednik i članovi Vijeća ne mogu biti državni dužnosnici, osobe koje obnašaju dužnost u tijelima političke stranke niti članovi uprava, nadzornog odbora te upravnih vijeća poduzetnika, ili biti u članstvima bilo kojih drugih oblika udruživanja pravnih ili fizičkih osoba, koji bi mogli dovesti do sukoba interesa.

Također je propisano da su predsjednik i članovi Vijeća ovlašteni pisati i objavljivati stručne ili znanstvene radove i sudjelovati u radu stručnih ili znanstvenih skupova.

Obvezni su ponašati se na načina da ne umanjuju svoj ugled ili ugled Vijeća te da ne dovedu u pitanje svoju samostalnost i neovisnost pri donošenju odluka i samostalnost Vijeća.

Također odredbama ovoga članka uređeno je da je zabranjen je svaki oblik utjecaja na rad Vijeća koji bi mogao dovesti u pitanje njegovu samostalnost i neovisnost, a napose uporaba javnih ovlasti i sredstava javnog priopćavanja, te uopće javnog istupanja u namjeri da se utječe na rad Vijeća.

Članak 33.

Odredbom ovoga članka uređen je način razrješenja predsjednika i članova Vijeća.

Taksativno su propisani razlozi za razrješenje, pa je uređeno da Hrvatski sabor može razriješiti dužnosti predsjednika, odnosno člana Vijeća prije isteka mandata, na prijedlog Vlade Republike Hrvatske, iz slijedećih razloga: ako to sam zatraži, ako bude osuđen za kazneno djelo koje ga čini nedostojnim obavljanja dužnosti predsjednika, odnosno člana Vijeća, ako trajno izgubi sposobnost obavljanja povjerenih mu dužnosti, ako tijekom mandata preuzme neku od dužnosti koja bi dovela do sukoba interesa (iz članka 32. stavka 4. ovoga Zakona), ako povrijedi odredbe ovoga Zakona u obnašanju dužnosti, te ako bez opravdanog razloga ne obavlja dužnost člana Vijeća kroz dulje vrijeme.

O postojanju razloga za razrješenje predsjednika odnosno člana Vijeća prije isteka mandata Vijeće je obvezno izvijestiti Vladu Republike Hrvatske.

Prije donošenja odluke o razrješenju predsjedniku odnosno članu Vijeća mora se omogućiti da se izjasni o razlozima razrješenja.

Članak 34.

Odredbama ovoga članka uređuje se način donošenja odluka Vijeća. Odluke o svim općim i pojedinačnim aktima Vijeće donosi na sjednicama većinom od najmanje četiri glasa, a član Vijeća ne može biti suzdržan od glasovanja.

Najmanje pet članova Vijeća čine kvorum, a svakoj sjednici Vijeća obvezno prisustvuje predsjednik Vijeća, odnosno u njegovoj odsutnosti njegov zamjenik.

Članak 35.

Stručni djelokrug Vijeća uređen je odredbama ovoga članka.

Vijeće obavlja sljedeće poslove:

1. upravlja radom Agencije,
2. odlučuje o svim pitanjima za koje je Agencija nadležna temeljem odredaba ovoga Zakona,
3. predlaže Vladi Republike Hrvatske donošenje uređaba temeljem odredaba ovoga Zakona,
4. donosi podzakonske akte temeljem odredaba ovoga Zakona, te druge podzakonske akte, potrebne za njegovu provedbu,
5. donosi upravne akte kojima se okončava postupak pred Agencijom u smislu članka 57. ovoga Zakona,

6. ocjenjuje sukladnost nacрта prijedloga zakona i drugih akata s ovim Zakonom.

7. utvrđuje metodološke osnove za istraživanje tržišnog natjecanja,

8. utvrđuje pravila i mjere za zaštitu tržišnog natjecanja, mjere za otklanjanje sprječavanja, ograničavanja ili narušavanja tržišnog natjecanja i druge mjere za unaprjeđenje prava i politike tržišnog natjecanja na području Republike Hrvatske,

9. donosi mišljenja i stručne stavove o rješenjima i razvoju komparativne prakse iz područja prava i politike tržišnog natjecanja,

10. na zahtjev Hrvatskog sabora i Vlade Republike Hrvatske izdaje stručna mišljenja o pitanjima iz područja prava i politike tržišnog natjecanja,

11. obavlja poslove međunarodne suradnje, vezane uz izvršenje međunarodnih obveza Republike Hrvatske, prenijetih u ovlast Agencije, te uz izvršenje projekata međunarodnih i europskih gospodarskih integracija, odnosno surađuje s inozemnim tijelima ovlaštenima za tržišno natjecanje te međunarodnim organizacijama i institucijama,

12. obavlja ostale poslove vezane uz provedbu ovoga Zakona.

Stavkom 2. ovoga članka uređeno je da Vijeće u obavljanju poslova iz svoga djelokruga, može osnovati stručna savjetodavna tijela koja mu pomažu pri donošenju odluka.

Također, Vijeće je obvezno u ocjeni oblika sprječavanja, ograničavanja ili narušavanja tržišnog natjecanja koji mogu utjecati na trgovinu između Republike Hrvatske i Europskih zajednica, u skladu s člankom 70. Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Europskih zajednica i njihovih država članica i Republike Hrvatske (Narodne novine – Međunarodni ugovori, broj 14/01), primjenjivati na odgovarajući način kriterije koji proizlaze iz pravilne primjene pravila o tržišnom natjecanju u Europskim zajednicama.

Članak 36.

Odredbom ovoga članka uređena je obveza Vijeća da jednom godišnje za proteklu kalendarsku godinu podnosi Hrvatskom saboru izvješće o svom radu.

Pored navedenoga, Vijeće izdaje i službeni glasnik Agencije.

Članak 37.

Odredbama ovoga članka uređeni su poslovi stručne službe Agencije koje ona obavlja za potrebe Vijeća. Stručna služba Agencije obavlja upravne i stručne poslove za zaštitu tržišnoga natjecanja za potrebe Vijeća, a naročito vodi postupak u pojedinačnim pitanjima, te nakon utvrđenja svih relevantnih činjenica i okolnosti za donošenje odluke izvještava Vijeće za tržišno natjecanje koji odlučuje o konkretnoj upravnoj stvari sukladno odredbama ovoga Zakona, te obavlja sve ostale poslove za potrebe Vijeća.

Članak 38.

Članak 38. određuje što predstavlja sukob interesa za zaposlene u stručnim službama i odjelima u Agenciji. To su: članstvo u upravi ili nadzornom odboru te upravnom vijeću poduzetnika, članstvo u bilo kojim drugim oblicima udruživanja pravnih ili fizičkih osoba. Iznimno je dopušteno članstvo i sudjelovanje u znanstvenim udrugama i asocijacijama, pod uvjetom da ne utječe na nepristranost u vođenju postupaka.

VII. POSTUPAK DONOŠENJA ODLUKA PRED AGENCIJOM

Članci 39. – 59.

Odredbama ove glave, u člancima 39. do 59., uvode se posebna postupovna pravila kojima se uređuje postupak pred Agencijom.

Članci 39. - 41.

Ovim postupovnim odredbama uređuje se podredna primjena odredaba Zakona o općem upravnom postupku, osobe koje mogu biti stranke u postupku, te način pokretanja postupaka pred Agencijom (po službenoj dužnosti ili temeljem zahtjeva stranke). Smatra se da je postupak pokrenut donošenjem zaključka o pokretanju postupka, u smislu članka 46. Prijedloga zakona.

Članak 43.

Člankom 43. uređuje se način dopune zahtjeva i odustanka od zahtjeva.

Članci 42., 44. i 45.

U člancima 42., 44. i 45. propisani su obvezni sastojci zahtjeva za pokretanje postupaka kao i sastojci koji mogu biti priloženi zahtjevu, posebno za postupke koji se odnose na zlouporabe vladajućega položaja, na pojedinačno izuzeće sporazuma te na ocjenu dopuštenosti koncentracije.

Članak 46.

Članak 46. propisuje da je postupak pokrenut tek donošenjem zaključka o pokretanju postupka, propisuje njegov sadržaj i obvezu objave.

Članak 47.

Članak 47. odnosi se na postupke u kojima sudjeluju stranke sa suprotnim interesima. Tim člankom propisuje se dostava zaključka o pokretanju postupka i zahtjeva za pokretanjem postupka, na odgovor, stranci protiv koje je postupak pokrenut i osobama koje imaju položaj stranke u postupku, te rokovi za odgovor na zahtjev.

Članci 48. i 49.

Članci 48. i 49. definiraju ovlasti Agencije u prikupljanju podataka u postupcima, a uključuju i pretragu prostorija, te zapljenu stvari, temeljem pisanoga naloga koji izdaju prekršajni sudovi.

Članci 50. - 53.

Članci 48 - 52. uređuju pravo uvida u spis za stranke u postupku, određuju dužnost čuvanja službene tajne, što se smatra službenom tajnom, način čuvanja spisa i dokumentacije, izuzeće ovlaštenih osoba u Agenciji.

Članak 54.

Članak 54. sadrži posebne odredbe o usmenoj raspravi. Konkretno, kada je usmenu raspravu obvezno održati, kada se iznimno odluka može donijeti i bez zakazivanja usmene rasprave te postupak u slučaju nedolaska stranke na usmenu raspravu.

Članak 55.

Članak 55. ovlašćuje Agenciju na donošenje rješenja o privremenoj mjeri kada postoji opasnost da će pojedino djelovanje rezultirati izravnim štetnim učincima za poduzetnike, određenu granu gospodarstva ili potrošače.

Članci 56. - 59.

Člancima 56. - 59. utvrđeni su rokovi za donošenje rješenja, vrste odluka Agencije, sudska zaštita protiv akata Agencije koja je osigurana mogućnošću pokretanja upravnog spora, te objava rješenja Agencije.

Dulji rokovi od rokovo propisanih ZUP-om neophodni su, jer Agencija u svakom postupku mora izraditi složene ekonomske analize kako bi uopće mogla odrediti mjerodavno tržište. Također, iz iskustva inozemnih tijela za konkurenciju

(primjerice Republike Mađarske koje je dužno u roku od šest mjeseci od dana podnošenja kompletiranog zahtjeva donijeti odluku, ali taj rok može i produljiti u slučajevima kad izrađuje osobito složene ekonomske analize) vidljivo je da je potrebno u Prijedlogu zakona propisati dulje rokove.

Posebne postupovne odredbe doprinose većoj transparentnosti Zakona u odnosu na adresate, njihovoj pravnoj sigurnosti, ekonomičnosti i efikasnosti postupka, poštivanju načela materijalne istine, te ostvarenju načela zaštite prava građana i zaštite javnog interesa. Naime, u Zakonu o zaštiti tržišnog natjecanja jedino je članak 34. regulirao vođenje postupka, određujući ovlaštenja Agencije u prikupljanju potrebnih podataka. Za sve ostale postupovne odredbe bilo je potrebno primjenjivati Zakon o općem upravnom postupku, čija rješenja nisu bila u potpunosti adekvatna za ovu granu prava. U ovom Prijedlogu zakona, kao rezultat petogodišnjeg iskustva Agencije te prijedloga Opće uprave za konkurencije Europske komisije, predložene su nove odredbe koje predstavljaju bolje rješenje postupovnih pravila.

VIII. KAZNENE ODREDBE

Članak 60.

Odredbama ovoga članka uređuje se način pokretanja prekršajnog postupka temeljem rješenja Agencije, kojim je utvrđena povreda odredaba Zakona o tržišnom natjecanju.

Članci 61. - 63.

Člankom 61. navedene su kazne za teške povrede odredaba ovog Zakona. Člankom 62. utvrđuju se kazne za ostale povrede odredaba Zakona o tržišnom natjecanju, dok je člankom 63. utvrđena kazne za osobe koje nisu stranke u postupku.

Novim Prijedlogom zakona propisana je novčana kazna za teške povrede odredaba Zakona za poduzetnike, fizičke i pravne osobe, u visini do najviše 10 posto od vrijednosti ukupnoga godišnjeg prihoda poduzetnika, obračunske godine koja je prethodila godini u kojoj je povreda počinjena. Za ostale povrede Zakona propisana je novčana kazna u visini do najviše 1 posto vrijednosti ukupnoga godišnjeg prihoda poduzetnika, fizičke i pravne osobe, obračunske godine koja je prethodila godini u kojoj je povreda počinjena. Iznijeto zakonsko rješenje omogućuje izricanje primjerene kazne u svakom pojedinom slučaju. Također, ono je u cijelosti u skladu s Uredbom Europske komisije broj 1/2003.

Člankom 64. propisano je da relativna zastara za pokretanje prekršajnog postupka te za izvršenje kazne, nastupa protekom tri godine od dana počinjenja

prekršaja, odnosno od dana pravomoćnosti rješenja o prekršaju. Apsolutna zastara nastupa u oba slučaja protekom roka od šest godina.

Novim Prijedlogom zakona predlažu se zastarni rokovi od tri (relativna zastara) odnosno šest godina (apsolutna zastara) sukladno prijedlogu Visokoga prekršajnoga suda za uređenje zastare u novom Zakonu.

Na ovaj način omogućit će se učinkovitost ove grane prava, jer je nerealno očekivati da je bez izricanja prekršajnih kazni moguće osigurati pravnu disciplinu adresata ovoga Zakona.

Kazne za povrede odredaba ovoga Zakona izriču prekršajni sudovi.

Članak 65.

Odredbom članka 65. uređuje se suradnja Agencije s nadležnim pravosudnim tijelima u vođenju prekršajnih postupaka, u smislu odredaba Prijedloga zakona, odnosno kaznenih postupaka radi kaznenih djela, u smislu odredaba Kaznenog zakona, vezanih uz sprječavanje, ograničavanje ili narušavanje tržišnog natjecanja.

IX. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 66.

Agencija je osnovana temeljem odredaba Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja (Narodne novine, broj 48/95, 52/97 i 89/98), pod nazivom Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja. Ona će stupanjem na snagu predloženoga Zakona nastaviti s radom pod nazivom Agencija za tržišno natjecanje.

Novim se Prijedlogom zakona predlaže promjena naziva ZZTN-a, i Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja, u "Zakon o tržišnom natjecanju", i "Agencija za tržišno natjecanje".

S obzirom da se podrazumijeva da taj Zakon štiti tržišno natjecanje smatramo da je pojam «zaštita» u samom nazivu Zakona i tijela ovlaštenog za njegovu provedbu suvišan.

Stavkom 2. ovoga članka uređeno je da će Agencija biti upisana u sudski registar, u smislu članka 30. stavka 1. ovoga Zakona, u roku od dva mjeseca od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članci 67. – 71.

Odredbe ovih članak propisuju način okončanja postupaka koji su u tijeku pred Agencijom, obvezu donošenja uredaba Vlade Republike Hrvatske, te podzakonskih akata temeljem Zakona o tržišnom natjecanju, rokove za njihovo donošenje,

prestanak mandata ravnatelja i članova Savjeta, prestanak važenja Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja, i stupanje na snagu ovoga Zakona.

Za odredbe koje uređuju status Agencije predlaže se stupanje na snagu u roku od osam dana od dana objave u Narodnim novinama (primjerice, odredbe o nazivu Agencije, ovlastima i mandatu Vijeća za tržišno natjecanje i sl.). Za ostale se odredbe predlaže stupanje na snagu 1. listopada 2003. Ovo je stoga da bi Vlada Republike Hrvatske, u međuvremenu, mogla pripremiti cijeli niz uredaba koje bi trebale stupiti na snagu u najkraćem mogućem roku od dana stupanja na snagu predloženoga Zakona.

VI. PRIJEDLOZI I MIŠLJENJA KOJA SU DANA NA PRIJEDLOG ZAKONA, A KOJA PREDLAGATELJ NIJE PRIHVATIO

1. Općenito

U tekst Prijedloga zakona nisu ugrađene samo primjedbe, koje su vjerojatno izjavljene zbog kratkoće vremena za davanje primjedbi, pa se omaškom pretpostavilo da su neke odredbe iz Prijedloga zakona prepisane odredbe iz ZUP-a. Također, u odredbe teksta Prijedloga zakona, koje su osnovne za preuzimanje radi usklađivanja ovoga Prijedloga zakona sa pravnom stečevinom EU (članci 5, 10. i 16.), nije bilo moguće znatno intervenirati radi dodatnoga pojašnjenja.

2. Uz članak 3. stavci 1. i 2. (sadašnji članak 5.)

Primjedbu radi dodatnog pojašnjenja ove odredbe izjavili su Ministarstvo pomorstva prometa i veza, Ministarstvo gospodarstva, Ministarstvo za obrt, malo i srednje poduzetništvo. Stavak 2. uređuje primjenu Zakona na posebne kategorije fizičkih i pravnih osoba.

U ovom prijedlogu Zakona u članku 5. izostavljena je formulacija «ostvaruju prihod na monopolističkoj osnovi», pa sada rečena odredba glasi:

- (1) Ovaj Zakon primjenjuje se i na pravne osobe čiji su osnivači ili imatelji udjela ili dionica država, odnosno jedinice lokalne ili jedinice područne (regionalne) samouprave.
- (2) Ovaj Zakon primjenjuje se i na sve pravne i fizičke osobe kojima je na temelju posebnih propisa povjereno obavljanje službe od općega gospodarskoga interesa ili utvrđeno isključivo pravo obavljanja određene djelatnosti, i to samo u slučajevima ako primjena ovoga Zakona ne bi sprječavala, pravno i činjenično, obavljanje zadaća koje su im posebnim propisima utvrđene i zbog kojih su te osobe osnovane.

Međutim, daljnja pojašnjenja u Prijedlogu zakona smatramo da nisu moguća. Ova odredba predstavlja temeljnu odrednicu o primjeni prava konkurencije na pravne ili fizičke osobe koje obavljaju djelatnosti od posebnog interesa te uživaju posebna prava u EU, a sadržana je u Ugovoru o osnivanju EZ-a (u daljnjem tekstu: UEZ). Odredba članka 5. stavka 2. Prijedloga zakona preuzeta je odredba članka 86. stavka 2. UEZ-a (nalazi se u dodatku br. II. Prijedloga zakona). Stoga bi svako daljnje mijenjanje te odredbe dovelo u pitanje uopće usklađenost ovoga Zakona sa pravnom stečevinom EU. Naime, odredba članka 86. UEZ-a, uz članak 81. UEZ-a koji uređuje zabranjene sporazume i izuzeća od zabrane, te članak 82. UEZ-a koji uređuje zlouporabe vladajućeg položaja, su temeljnije odredbe UEZ-a s kojima je potrebno uskladiti ovaj Prijedlog zakona. Riječ je o tzv. gospodarskom ustavu EU.

3. Uz članak 4. (sadašnji članak 6.)

Primjedba Ministarstva gospodarstva koja je više izražena kao prijedlog za razmišljanje o tome je li potrebno odredbu ovoga članka vezati uz odgovarajuće odredbe iz drugih propisa, primjerice Zakona o trgovačkim društvima ili Zakona o postupku preuzimanja dioničkih društava, koji također uređuju pitanja poduzetnika koji imaju kontrolu nad drugim

poduzetnicima, nije ugrađena u ovu odredbu. Smatramo da to nije potrebno eksplicitno propisati, jer ova odredba u svom izričaju obuhvaća sve potrebne oblike kontrole.

4. Uz članak 8. (sadašnji članak 10.)

Primjedba Ministarstva gospodarstva da se u skupna izuzeća ugradi odredba o sporazumima kojima je cilj povećanje natjecateljske snage poduzetnika na međunarodnom tržištu, držimo neprihvatljivom, jer ne bi bila u skladu s člankom 81. UEZ-a. Postavlja se pitanje i ustavnosti takve odredbe.

5. Uz članak 14. (sadašnji članak 16.)

Ministarstvo gospodarstva drži da je bolja definicija članka 20. ZZTN-a (važećeg Zakona) od predložene u Prijedlogu zakona. Po mišljenju rečenog ministarstva nema relevantne odredbe u EU. Međutim, riječ je o preuzetoj odredbi članka 82. UEZ-a (nalazi se u dodatku br. II.). Kako je već objašnjeno pod točkom 2. i točkom 4. ovoga Priloga (uz sadašnje članke 4. i 10. Prijedloga zakona) riječ je o temeljnoj odredbi za usklađivanje hrvatskog prava tržišnog natjecanja s pravnom stečevinom EU. Stoga, držimo da je ne bi trebalo mijenjati.

6. Uz članak 20. (sadašnji članak 22.)

U stavku 4. ovoga članka određeni su uvjeti za obveznu prijavu koncentracije (u apsolutnim iznosima ovisno o ukupnom prihodu ostvarenom u prethodnoj financijskoj godini). Takva odredba u cijelosti je u skladu s člankom 1. točkom 2. Uredbe broj 4064/89 koja glasi cit:

« 2. Za potrebe ove Uredbe, koncentracija ima dimenziju Zajednice kada je:

- (a) kombinirani ukupni svjetski prihod svih uključenih poduzetnika veći od 5. mlrd. ECU, i
- (b) ukupan prihod svakog ili najmanje dva poduzetnika, na razini Zajednice, veći od 250 mil. ECU,» završetak citata.

Može se možda razmisliti o povećanju u apsolutnom iznosu ukupnog prihoda svakog od najmanje dva sudionika koncentracije na tržištu Republike Hrvatske, ali nikako o propisivanju prihoda iz osnovne djelatnosti poduzetnika sudionika koncentracije.

6. Uz članak 28. (sadašnji članak 30.)

Ministarstvo gospodarstva predložilo je da se u stavku 4. (sadašnjem stavku 8.) koji uređuje da se na zaposlenike Agencije za ostvarivanje prava i obveza iz radnog odnosa primjenjuju opći propisi o radu, dodaju riječi radnika u upravi.

Smatramo da bi se na taj način Agencija izdvojila od ostalih regulatora, koji za ostvarivanje prava i obveza iz radnog odnosa primjenjuju opće propise o radu (primjerice, Komisije za vrijednosne papire i sl.). Držimo da bi bolje bilo zajedničko sustavno rješenje koje bi se primjenjivalo na sve regulatore. Pogotovo, s obzirom na činjenicu da Agencija u pogledu stručnosti propisuje posebne uvjete za svoje zaposlenike. Tako se za pravnike koji se zapošljavaju u Agenciji zahtijeva položen pravosudni ispit, a za ekonomiste (načelnika odjela) revizorski ispit ili odgovarajući stručni ispit. Zbog potrebe kontinuiranog praćenja zakonodavstva Europske unije, zemalja članica te zemalja kandidata za punopravno članstvo, također je neophodno aktivno znanje engleskog jezika za sve zaposlenike, diplomirane ekonomiste i pravnike. Ovo također proizlazi iz članaka 69. i 70. stavak 2. SSP-a.

8. Uz članak 44. (sadašnji članak 46.)

Primjedba Državnog inspektorata uz ovaj članak nije usvojena. Zaključak o pokretanju postupka predstavlja odluku Agencije o postupovnim pitanjima. Stranka protiv koje je pokrenut postupak ima u postupku pravo na obranu sukladno odredbama ZUP-a (143. ZUP-a) i sukladno postupovnim odredbama ovoga Prijedloga zakona. Protiv takvog zaključka, sukladno članku 222. Zakona o općem upravnom postupku, nije dopuštena posebna žalba, već se isti može pobijati jedino žalbom protiv zaključka, odnosno rješenja kojim se okončava postupak pred Agencijom, u upravnom sporu pred Upravnim sudom Republike Hrvatske. Prema tome, u konkretnom slučaju nije riječ o protuustavnoj odredbi kao što to u svojoj primjedbi navodi Državni inspektorat.

9. Uz članak 45. (sadašnji članak 49.)

Ministarstvo gospodarstva izrazilo je sumnju u usklađenost ove odredbe s odredbama Zakona o prekršajima koje daju ovlasti za pretragu. Na odredbe ovog članka očitovao se Visoki prekršajni sud Republike Hrvatske, dopisom od 18. studenoga 2002., te zaključio da iste nisu u suprotnosti sa Zakonom o prekršajima, pa stoga mogu biti zadržane u Prijedlogu zakona. Naglašavamo da bi brisanjem ove odredbe učinkovitost Agencije bila dovedena u pitanje, posebno u slučajevima kada stranke u postupku ili treće osobe ne surađuju ili odbijaju suradnju s Agencijom. Napokon treba naglasiti da Zakon o tržištu vrijednosnih papira (Narodne novine, broj 84/2002) sadrži slične odredbe u članku 14., pod nazivom "Ovlaštenja Komisije u provođenju postupka nadzora".

10. Uz članak 46. i 47. (sadašnji članci 50. i 51.)

Ministarstvo gospodarstva drži da je neprimjereno onemogućavanje uvida stranaka u dokumentaciju. Međutim, ova odredba upravo omogućuje uvid stranaka u postupku u dokumentaciju. Stavkom 4. samo se propisuje koju dokumentaciju niti stranke ne mogu razgledati (primjerice, nacрте akata Agencije, dokumentaciju koja se smatra službenom tajnom u smislu članka 51.). Uvid u tu dokumentaciju može imati samo ovlaštena osoba u Agenciji za vođenje postupka i članovi Vijeća, te Upravni sud Republike Hrvatske kada odlučuje o zakonitosti akata Agencije. U protivnom stranke bi mogle pokretati postupke samo radi otkrivanja službenih tajni konkurenata. U EU je također takva praksa obvezna.

11. Uz članak 49. i 50. (sadašnji članci 53. i 54.)

Ministarstvo gospodarstva drži da je riječ o člancima koji su prepisani iz ZUP-a. Međutim, svaki od tih članaka sadrži u sebi odredbe koje ne poznaje ZUP, te ih je zbog toga trebalo posebno propisati. Primjerice, članak 49. stavak 1. točke 4. do 6. (sadašnji članak 53.), zatim članak 51. stavak 3., 4. i 5. (sadašnji članak 54.).

V. RAZLIKE IZMEĐU RJEŠENJA KOJA SE PREDLAŽU U ODNOSU NA RJEŠENJA IZ PRIJEDLOGA ZAKONA TE RAZLOZI ZA IZMJENU

Agencija je u tekst Prijedloga zakona ugradila sve supstancijalne primjedbe nadležnih ministarstava koja su dane na prije dostavljeni Nacrt prijedloga zakona o konkurenciji (sadašnji naziv Nacrt prijedloga zakona o tržišnom natjecanju), a sukladno Zaključku Vlade Republike Hrvatske, sa sjednice održane 27. ožujka 2003. Prihvaćene su također i upute za uređenje pojedinih pitanja u Zakonu, dane na sjednicama Koordinacije za unutarnju i vanjsku politiku te sjednicama Koordinacije za gospodarstvo Vlade Republike Hrvatske, održanima 1. travnja 2003. i 8. travnja 2003.

Zbog opsežnosti primjedbi koje su ugrađene u ovaj Prijedlog zakona ne daje se opis svake pojedine primjedbe. Istaknut ćemo samo najvažnije.

To se prije svega odnosi na ovlasti Vlade Republike Hrvatske da donosi sve Uredbe potrebne za usklađenje sustava prava tržišnog natjecanja sa pravnom stečevinom EU (primjerice, o mjerodavnom tržištu, o skupnim izuzećima, o sporazumima male vrijednosti, o koncentracijama).

Nadalje, Agencija za tržišno natjecanje je neprofitna pravna osoba, koja se upisuje u sudski registar. Izmijenjen je njezin ustroj. Posljednjim izmjenama u Prijedlogu zakona uvodi se Vijeće za tržišno natjecanje, kao tijelo koje upravlja Agencijom, a predlaže se da se sastoji od sedam članova, stalno zaposlenih u Agenciji. Predsjednika i ostale članove Vijeća imenuje i razrješava Hrvatski sabor, na prijedlog Vlade Republike Hrvatske i to na razdoblje od pet godina, a mogu biti ponovno imenovani. Odluke o svim općim i pojedinačnim aktima Vijeće donosi na sjednicama većinom od najmanje četiri glasa, a član Vijeća ne može biti suzdržan od glasovanja. Predsjednik Vijeća zastupa, predstavlja i rukovodi Agencijom. U rukovođenju Agencijom, predsjednik Vijeća organizira i vodi rad i poslovanje Agencije, vodi stručni rad i odgovoran je za stručni rad Agencije.

Brisana je također odredba kojom je Agencija mogla utvrditi ništavost zabranjenog sporazuma, sukladno primjedbi Ureda za zakonodavstvo Vlade Republike Hrvatske.

Pored navedenoga, izmijenjene su i opće odredbe o primjeni Zakona, izmijenjena je definicija pojma poduzetnika, mijenjane su i odredbe o djelovanju izuzeća sporazuma, preformulirane odredbe o vladajućem položaju, izmijenjene su i odredbe o koncentracijama sukladno rečenom Zaključku Vlade Republike Hrvatske. Brisana je i odredba o objavi zaključka o pokretanju postupka. Nadležnost za izricanje kazni u prekršajnim postupcima pokrenutim zbog povrede odredbi Prijedloga zakona više nije ograničena na Prekršajni sud u Zagrebu. U cijelosti su brisane odredbe o suradnji počinitelja prekršaja s Agencijom, temeljem kojih je Agencija mogla predložiti prekršajnom sudu ublažavanje kazne, odnosno ne pokrenuti prekršajni postupak.

PROČIŠĆENI TEKST

ZAKON O ZAŠTITI TRŽIŠNOG NATJECANJA

PROČIŠĆENI TEKST
lipanj 1998.

Zagreb, lipanj 1998

ZAKON O ZAŠTITI TRŽIŠNOG NATJECANJA

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Ovim Zakonom uređuju se pravila ponašanja i sustav mjera za zaštitu slobodnog natjecanja na tržištu.

Članak 2.

(1) Ovaj Zakon primjenjuje se na trgovačka društva, trgovca pojedinca, obrtnika i druge pravne i fizičke osobe, koje obavljajući gospodarsku djelatnost sudjeluju u prometu robe i usluga.

(2) Odredbe ovoga Zakona primjenjuju se odgovarajuće i na svaku pravnu i fizičku osobu koja na tržištu ostvari povremeni ili jednokratni promet robe i usluga.

(3) Ovaj Zakon primjenjuje se na pravne i fizičke osobe sa sjedištem i prebivalištem u inozemstvu, ako njihovo sudjelovanje u prometu robe i usluga proizvodi učinak na domaćem tržištu.

Članak 3.

Poduzetnik je u smislu ovoga Zakona pravna i fizička osoba iz članka 2. ovoga Zakona.

Članak 4.

Ovaj Zakon se ne primjenjuje na pravne i fizičke osobe kojima je na temelju posebnih propisa povjereno obavljanje javnih službi ili im je posebnim propisima utvrđeno posebno, isključivo pravo, koncesija, i to samo u slučajevima kada bi primjena ovoga Zakona priječila obavljanje zadaća koje su im posebnim propisima utvrđene i zbog kojih su te osobe osnovane.

Članak 5.

(1) Ovaj Zakon ne primjenjuje se na ugovorne odnose nalogodavca i zastupnika ili komisionara, na odnose poslodavca i zaposlenika te na odnose koji su uređeni kolektivnim ugovorima poslodavca i sindikata zaposlenika.

(2) Odredbe ovoga Zakona ne primjenjuju se na poslove i ugovore koji nemaju učinak na domaćem tržištu, i ako se njima ne djeluje protivno interesima drugih domaćih poduzetnika koji sudjeluju na domaćem i međunarodnom tržištu te ako međunarodnim ugovorima, kojih je potpisnik Republika Hrvatska, nije drukčije određeno.

II. NARUŠAVANJE SLOBODNOG TRŽIŠNOG NATJECANJA

Članak 6.

Narušavanjem slobodnog tržišnog natjecanja smatraju se različiti oblici sprečavanja i ograničavanja poduzetničkih sloboda i djelatnosti poduzetnika u prometu robe i usluga na tržištu, kao što su:

1. ugovori, pojedine odredbe ugovora, izričiti i prešutni dogovori, usklađeno djelovanje, odluke udruženja poduzetnika (u daljem tekstu: sporazumi), čijim se predmetom i učinkom ili mogućim učinkom ograničava tržišno natjecanje,

2. monopolističko djelovanje,

3. povezivanje, pripajanje i spajanje poduzetnika kojima se stvara novi i jači postojeći monopolistički i vladajući položaj (u daljem tekstu: koncentracije).

1. Sporazumi

Članak 7.

(1) Zabranjeni su sporazumi kojima je cilj, posljedica ili mogući učinak ograničavanje ili sprečavanje slobodnog tržišnog natjecanja, a osobito sporazumi kojima se:

1. izravno ili neizravno utvrđuju cijene robe i usluga, visina i vrijeme snižavanja ili povećavanja cijena ili kojima se dovodi potrošače u nejednak položaj glede cijena,

2. među poduzetnicima dijeli tržište ili izvori nabave robe i usluga,

3. uvjetuje sklapanje ugovora kupnjom robe i usluga ili preuzimanjem drugih obveza koje po svojoj prirodi ili prema običajima u trgovini nemaju neposredne veze s predmetom ugovora,

4. ograničava ili nadzire obujam proizvodnje, prodaje ili kupnje robe i pružanje ili korištenje usluga,
 5. poduzetnicima koji nisu sudionici sporazuma ograničava i sprečava istraživačka i inovacijska djelatnost i primjena rezultata tih djelatnosti, ograničava i sprečava tehnološki razvitak i investiranje u te svrhe,
 6. ograničava pristup tržištu ili isključuje s tržišta poduzetnike koji nisu sudionici sporazuma.
- (2) Ništavi su sporazumi zabranjeni stavkom 1. ovoga članka.

Članak 8.

Ograničavanje i sprečavanje slobodnog tržišnog natjecanja sukladno članku 7. ovoga Zakona utvrđuje se osobito uvidom i ocjenom uvjeta na tržištu, kao što su:

1. obujam i raznovrsnost ponude i potražnje robe i usluga,
2. brojnost natjecatelja i njihov udio na tržištu,
3. način opskrbe tržišta i potrošača robom i uslugama.

Članak 9.

(1) Smatra se da ne postoji ograničavanje slobodnog tržišnog natjecanja, sukladno članku 7. ovoga Zakona, kada sudionici sporazuma ostvaruju ukupan godišnji promet u iznosu manjem od 60.000.000,00 kuna, pod uvjetom da time ne ostvaruju više od 50% prometa na domaćem tržištu u istoj djelatnosti.

(2) Ograničavanje slobodnog tržišnog natjecanja sukladno članku 7. ovoga Zakona, ne postoji niti kada su sudionici sporazuma poduzetnici, čiji udio ostvarenog prometa nije veći od 5% ostvarenoga ukupnog prometa na tržištu ili nije veći od 25% ostvarenoga ukupnog prometa na dijelu tržišta na kojem učinak sporazuma djeluje.

Članak 10.

Sporazumi koji sadrže ograničenja s ciljem unapređenja proizvodnje i distribucije robe i usluga, unapređenja tehnološkog i gospodarskog razvitka, povećanja natjecateljske snage poduzetnika na međunarodnom tržištu, ne smatraju se sporazumima iz članka 7. ovoga Zakona, ako udovoljavaju i sljedećim uvjetima: da se dogovorenim ili primijenjenim ograničenjima ostvaruju pogodnosti unapređenja kakvoće robe i pružanja usluga, poboljšanje opskrbe tržišta, skraćivanje tijekova distribucije robe i usluga te pogodnosti snižavanja cijena, ukoliko njihov cilj nije kratkoročno snižavanje cijena ispod troškova s ciljem preuzimanja ili zadržavanja monopolističkog ili vladajućeg položaja na tržištu.

Članak 11.

(1) Sporazumi poduzetnika, koji po svojoj prirodi i sadržaju odgovaraju nekom od ugovora: o specijalizaciji, o isključivoj distribuciji, o selektivnoj distribuciji, o isključivoj kupnji, o franchisingu i o istraživanju i razvoju, neće se smatrati sporazumima iz članka 7. ovoga Zakona, ako ispunjavaju uvjete utvrđene ovim Zakonom.

(2) Sporazumima iz članka 7. ovoga Zakona neće se smatrati niti ugovori o međusobnoj suradnji, ako predmet tih ugovora po svojoj prirodi nema obilježje tržišnog natjecanja, ugovori o licenci, patentima te drugim pravima industrijskog vlasništva koja su zaštićena posebnim propisima, ako su ograničenja slobodnog tržišnog natjecanja sadržana u takvim ugovorima nužna za zaštitu prava industrijskog vlasništva i ako ispunjavaju druge uvjete utvrđene ovim Zakonom.

Članak 12.

Sporazumi iz članka 10. i 11. ovog Zakona podnose se na ocjenu Agenciji za zaštitu tržišnog natjecanja (u daljnjem tekstu: Agencija) u roku 30 dana od dana zaključenja sporazuma.

Sporazumi iz članka 10. i 11. Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja ("Narodne novine", br. 48/95), koji nakon stupanja na snagu Zakona nisu podneseni na ocjenu Agenciji, moraju se podnijeti na ocjenu u roku 30 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

2. Monopolističko djelovanje

Članak 13.

Pod monopolističkim djelovanjem podrazumijeva se zlouporaba monopolističkog ili vladajućeg položaja na tržištu.

Članak 14.

(1) Zabranjena je zlouporaba monopolističkog položaja na tržištu.

(2) Poduzetnik ima monopolistički položaj na tržištu ako na tržištu nema takmaca za robu koju kupuje ili prodaje i usluge koje obavlja.

(3) Monopolistički položaj na tržištu može imati i više poduzetnika, ako za određenu vrstu robe i usluga na tom tržištu među njima ne postoji tržišno natjecanje.

Članak 15.

- (1) Zabranjena je zlouporaba vladajućeg položaja poduzetnika na tržištu ili na dijelu tržišta.
- (2) Poduzetnik ima vladajući položaj na tržištu ili na dijelu tržišta ako je kao ponuditelj ili kupac pojedine robe ili usluga, s obzirom na svoju tržišnu snagu, u nadmoćnom položaju u odnosu na svoje takmace na tom tržištu.
- (3) Vladajući položaj na tržištu ili dijelu tržišta može imati i više poduzetnika.

Članak 16.

Poduzetnik ima vladajući položaj na tržištu ili na dijelu tržišta sukladno članku 15. stavku 2. ovoga Zakona, ako je njegov udjel na tom tržištu veći od 30%.

Članak 17.

Vladajući položaj više poduzetnika na tržištu ili dijelu tržišta postoji ako:

1. dva poduzetnika imaju zajednički udjel na tom tržištu veći od 50%,
2. tri poduzetnika imaju zajednički udjel na tom tržištu veći od 60%,
3. četiri poduzetnika imaju zajednički udjel na tom tržištu veći od 75%,
4. pet poduzetnika imaju zajednički udjel na tom tržištu veći od 80%.

Članak 18.

Tržišna snaga poduzetnika iz članka 15. stavka 2. ovoga Zakona određuje se utvrđivanjem;

1. udjela poduzetnika u ukupno ostvarenom prometu robe i usluga na tržištu ili dijelu tržišta,
2. gospodarskog i financijskog stanja poduzetnika, osobito njegove financijske snage,
3. razvijenosti prodajne mreže poduzetnika i dostupnosti izvora nabave robe i usluga,
4. povezanosti poduzetnika sa drugim poduzetnicima,
5. mogućnosti prilagodbe i izmjene ponude poduzetnika i njegove potražnje za drugom robom i uslugama,
6. poduzetnikove sposobnosti uklanjanja takmaca na tržištu ili dijelu tržišta usmjeravanjem na druge poduzetnike i stvaranjem prepreka drugim poduzetnicima da pristupe na to tržište.

Članak 19.

Tržište ili dio tržišta na kojem djeluje poduzetnikova tržišna snaga utvrđuje se osobito na osnovi:

1. zemljovidnog područja poslovanja poduzetnika i na kojem je došlo do ograničavanja slobodnog tržišnog natjecanja,
2. vrste robe i usluga koje nudi poduzetnik te prisutnosti druge robe i usluga na području djelovanja tržišne snage poduzetnika, što svojom namjenom i cijenom mogu poslužiti kao zamjena robe i usluga, kojima posluje poduzetnik,
3. razdoblja trajanja vladajućeg položaja poduzetnika na tržištu ili dijelu tržišta te položaja potrošača u tom razdoblju,
4. drugih odgovarajućih uvjeta na tržištu ili dijelu tržišta.

Članak 20.

Zlouporebe monopolističkog i vladajućeg položaja poduzetnika na tržištu ili dijelu tržišta nastaju:

1. namjernim izravnim ili neizravnim utvrđivanjem vrlo visokih cijena ili privremeno niskih cijena ispod jedinične cijene koštanja s ciljem preuzimanja ili zadržavanja vladajućeg ili monopolističkog položaja,
2. diobom tržišta ili dijela tržišta po područjima ili vrsti robe i usluga ili po grupama kupaca,
3. primjenom različitih uvjeta za istu ili odgovarajuću vrstu poslova s različitim poduzetnicima, čime ih se dovodi u nepovoljan natjecateljski položaj na tržištu ili dijelu tržišta,
4. nametanjem neuobičajenih uvjeta kompenzacije i plaćanja robe i usluga, kojima se ostvaruju pogodnosti i povlašteni položaj samo za jednog poduzetnika,
5. obustavljanjem ili smanjenjem obujma proizvodnje, prodaje ili kupnje na štetu potrošača,
6. održavanjem od prodaje robe i usluga i stvaranjem zaliha radi povećanja cijena,
7. ograničavanje tehnološkog razvoja i ulaganja,
8. sklapanjem ugovora pod uvjetom da drugi sudionik prihvati dodatne obveze koje po svojoj prirodi ili prema trgovačkim običajima nisu u svezi s predmetom ugovora,
9. sprječavanjem slobodnog natjecanja na tržištu, koristeći vladajući položaj ili druge bespravne načine.

3. Koncentracije

Članak 21.

(1) Koncentracija poduzetnika nastaje priključivanjem, povezivanjem, pripajanjem ili spajanjem poduzetnika te stjecanjem većinskog udjela ili većinskog prava odlučivanja, sukladno odredbama Zakona o trgovačkim društvima i drugim propisima.

(2) Zabranjena je koncentracija poduzetnika kojom se stvara novi i jača postojeći monopolistički ili vladajući položaj poduzetnika na tržištu, na način da se značajno ili trajno ograničava ili ukida slobodno tržišno natjecanje.

Članak 22.

(1) Namjeru provedbe koncentracije poduzetnici su obvezni prijaviti Agenciji u slučaju kada:

1. ukupan godišnji promet svih poduzetnika sudionika koncentracije, ostvaren prodajom robe i usluga, prelazi iznos od 700.000.000,00 kuna u obračunskom razdoblju koje je prethodilo koncentraciji,

2. ukupan godišnji promet svakog ili najmanje dva poduzetnika sudionika koncentracije, ostvaren prodajom robe i usluga, prelazi iznos od 90.000.000,00 kuna u obračunskom razdoblju koje je prethodilo koncentraciji.

(2) Prijavu iz stavka 1. ovoga članka podnose pisano svi sudionici koncentracije ili poduzetnik koji bi provedenom koncentracijom stekao prevladavajući utjecaj.

Članak 23.

(1) Prijava koncentracije poduzetnika iz članka 22. ovoga Zakona podnosi se Agenciji radi ocjene i upisa u Upisnik o koncentracijama (dalje u tekstu: Upisnik).

(2) Ocjenu o prijavljenoj koncentraciji Agencija je dužna donijeti u roku od devedeset dana od dana prijave.

(3) Oblik, sadržaj i način vođenja Upisnika iz stavka 1. ovoga članka propisuje ravnatelj Agencije).

Članak 24.

(1) Pri ocjeni je li koncentracija dopuštena, polazi se od sljedećeg:

1. potrebe zaštite i razvoja slobodnog tržišnog natjecanja,

2. strukture tržišta robe i usluga svih poduzetnika sudionika koncentracije,

3. postojeće i moguće buduće natjecateljske snage na tržištu poduzetnika sudionika koncentracije,

4. interesa potrošača,

5. ciljeva i učinaka namjeravane koncentracije, kao što su:

- osvajanje međunarodnog tržišta,

- smanjivanje cijene roba i usluga,

- skraćivanje tijekova distribucije,

- smanjenje troškova prijevoza i distribucije te drugih troškova,

- unapređenje poslova nabave i opskrbe sirovinama,

- specijalizacija proizvodnje, i

- druge pogodnosti koje su u izravnoj svezi s djelatnostima poduzetnika sudionika koncentracije.

(2) Dokaze u svezi s utvrđivanjem činjenica iz stavka 1. ovoga članka osiguravaju poduzetnici sudionici koncentracije.

Članak 25.

Ne smatra se zabranjenom koncentracijom, kada bankarska i druga financijska organizacija ili osiguravajuće društvo, kojih djelatnost uključuje poslove kupnje i prodaje dionica za svoj račun ili za račun drugih osoba, dionice stekne privremeno, radi daljnje prodaje, pod uvjetom da ih u roku 24 mjeseca izlože prodaji.

Članak 26.

Na zahtjev Hrvatskog fonda za privatizaciju, Republičkog fonda mirovinskog i invalidskog osiguranja radnika Hrvatske, Republičkog fonda mirovinskog i invalidskog osiguranja samostalnih privrednika Hrvatske i Republičkog fonda mirovinskog i invalidskog osiguranja individualnih poljoprivrednika Hrvatske, Agencija daje mišljenje bi li prodaja dionica, odnosno udjela određenom kupcu, mogla dovesti do stvaranja koncentracije koja će ograničavajuće utjecati na tržišno natjecanje.

III. ZAŠTITA SLOBODNOG TRŽIŠNOG NATJECANJA

Članak 27.

(1) Stručne i upravne poslove u svezi sa zaštitom tržišnog natjecanja u smislu ovoga Zakona obavlja Agencija,

(2) Agenciju osniva Sabor Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Sabor).

(3) Agencija je pravna osoba.

(4) Sjedište Agencija je u Zagrebu.

Članak 28.

(1) U obavljanju poslova utvrđenih ovim Zakonom Agencija je samostalna i odgovara Saboru.

(2) Sredstva za obavljanje poslova Agencije osiguravaju se iz proračuna Republike Hrvatske.

(3) Za ostvarivanje prava i obveza iz radnoga odnosa, na zaposlenike Agencije primjenjuju se opći propisi o radu.

(4) Agencija donosi statut kojeg potvrđuje Sabor.

Članak 29.

(1) Radom Agencije rukovodi ravnatelj kojeg imenuje i razrješava Sabor.

(2) Ravnatelj Agencije imenuje se na četiri godine i može biti ponovno imenovan.

Članak 30.

(1) Kao savjetodavno stručno tijelo pri Agenciji, osniva se Savjet za zaštitu tržišnog natjecanja.

(2) Savjet obavlja sljedeće poslove:

1. ocjenjuje jesu li sporazumi poduzetnika sukladni odredbama ovoga Zakona,

2. utvrđuje zlouporabu monopolističkog i vladajućeg položaja na tržištu,

3. ocjenjuje prijavljene koncentracije i njihovu usklađenost s ovim Zakonom, utvrđuje nedozvoljene koncentracije i prati provedbu koncentracija,

4. razmatra prijedloge zakona i drugih propisa koji se odnose na zaštitu slobodnog i djelotvornog tržišnog natjecanja,

5. razmatra i predlaže metodološke osnove za istraživanja tržišnog natjecanja,

6. daje poticaj i prijedloge za unaprđenje tržišnog natjecanja te na zahtjev i po prijedlogu ravnatelja Agencije raspravlja i daje mišljenja o drugim pitanjima iz područja zaštite tržišnog natjecanja.

(3) Savjet predlaže ravnatelju Agencije poduzimanje mjera za zaštitu tržišnog natjecanja u svezi s pitanjima iz stavka 1. ovoga članka.

Članak 31.

(1) Savjet ima predsjednika i osam članova.

(2) Predsjednika i članove Savjeta imenuje Vlada na prijedlog ravnatelja Agencije iz redova priznatih pravnih i gospodarskih stručnjaka s područja zaštite tržišnog natjecanja.

(3) Članovi Savjeta imenuju se za razdoblje od četiti godine i mogu biti ponovno imenovani.

(4) Savjet donosi poslovnik o svom radu.

Članak 32.

(1) Članovima Savjeta za rad u Savjetu pripada novčana naknada.

(2) Visinu novčane naknade iz stavka 1. ovoga članka utvrđuje Vlada, a sredstva se osiguravaju iz proračuna Republike Hrvatske.

Članak 33.

(1) Zahtjev za pokretanje postupka za utvrđivanje narušavanja slobodnog tržišnog natjecanja i povrede odredaba ovoga Zakona mogu podnijeti:

1. strukovna i gospodarska interesna udruga poduzetnika,

2. udruga potrošača,

3. svaka pravna i fizička osoba koja ima pravni interes,

4. Vlada Republike Hrvatske i tijela državne uprave.

(2) Zahtjev iz stavka 1. ovoga članka može podnijeti i ravnatelj Agencije po službenoj dužnosti.

Članak 34.

(1) U provedbi postupka Agencija je ovlaštena:

1. pisanim aktom od poduzetnika zahtijevati sve potrebite obavijesti, dostavu na uvid potrebitih podataka i dokumentacije,

2. obaviti neposredan uvid u sve poslovne prostorije i svu nepokretnu i pokretnu imovinu u vlasništvu poduzetnika,

3. zahtijevati potrebite podatke i obavijesti i od drugih osoba, koje po ocjeni Agencije mogu pridonijeti rješavanju i pojašnjenju određenih pitanja o narušavanju slobodnog tržišnog natjecanja.

(2) Poduzetnici i druge osobe, kojima sukladno stavku 1. ovoga članka Agencija uputi zahtjev, dužni su postupiti prema zahtjevu.

Članak 35.

(1) Za radnje kojima se sprečava ili ograničava tržišno natjecanja ili zlouporabljuje monopolistički ili vladajući položaj, ravnatelj će rješenjem naložiti obustavu takvog postupanja.

(2) Rješenjem iz stavka 1. ovoga članka, odredit će se rok za otklanjanje nedostataka prema okolnostima slučaja, odnosno rok za ispunjenje posebnih uvjeta.

Članak 36.

(1) Za radnje nedozvoljenih koncentracija prema članku 24. ovoga Zakona, ravnatelj Agencije rješenjem izriče mjeru zabrane daljnje provedbe koncentracije.

(2) Ako se u tijeku postupka utvrdi da je već provedena koncentracija protivna odredbama ovoga Zakona, ravnatelj Agencije će rješenjem odrediti mjere potrebne za uklanjanje ograničenja tržišnog natjecanja nastalog koncentracijom i rok za uklanjanje ograničenja.

Članak 36a.

(1) Kada radnje narušavanja slobodnog tržišnog natjecanja prijete nastankom izravnog štetnog učinka za poduzetnike, odnosno pojedina područja gospodarstva ili interese potrošača, ravnatelj Agencije može u tijeku postupka rješenjem odrediti obustavu takvih postupanja, ispunjenja posebnih uvjeta ili druge mjere potrebne za uklanjanje štetnog učinka narušavanja tržišnog natjecanja.

(2) U rješenju kojim se određuje mjera iz stavka 1. ovoga članka, odredit će se i njeno trajanje.

Članak 36b.

Na temelju rješenja ravnatelja Agencije, kojim je utvrđena povreda Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja, Agencija podnosi sudu za prekršaje zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka, zajedno s obrazloženim prijedlogom kazne.

Članak 37.

Protiv rješenja ravnatelja Agencije iz članka 35., 36. i 36a. ovoga Zakona nije dopuštena žalba, ali nezadovoljna stranka može pokrenuti upravni spor kod Upravnog suda Republike Hrvatske.

Članak 37a.

Agencija će rješenja donesena prema odredbama članka 35. i 36. ovoga Zakona objavljivati u "Narodnim novinama" i službenom glasniku Agencije.

U "Narodnim novinama" i Službenom glasniku Agencije objavit će se i odluke Upravnog suda po tužbi povodom rješenja Agencije objavljenih prema odredbi stavka 1. ovoga članka.

Članak 38

Agencija je dužna sačiniti cjelovitu analizu stanja te postupaka pokrenutih na temelju odredaba ovoga Zakona i o tome dostaviti godišnje izvješće Saboru.

IV. KAZNE NE ODREDBE

Članak 39.

(1) Novčalnom kaznom u iznosu od 1% do 30% vrijednosti ukupnog godišnjeg prihoda poduzetnika, obračunske godine koja je prethodila godini u kojoj je prekršaj počinjen, kaznit će se za prekršaj poduzetnik, ako:

1. sklopi sporazum kojim se značajno ograničava ili sprečava sloboda tržišnog natjecanja na tržištu ili dijelu tržišta (članak 7.),

2. zlouporabi monopolistički ili vladajući položaj na tržištu ili dijelu tržišta (članak 20.),

3. sudjeluje u zabranjenoj koncentraciji (članak 24)

(2) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se i odgovorna osoba poduzetnika novčanom kaznom u iznosu od 40.000.00 do 200.000.00 kuna.

Članak 40.

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 500.000.00 do 10.000.000.00 kuna kaznit će se za prekršaj poduzetnik ako:

1. ne prijavi sporazum sukladno ovom Zakonu (članak 12.),

2. ne prijavi koncentraciju sukladno ovom Zakonu (članak 22. i 42.),

3. ne postupi po zahtjevu Agencije (članak 34. stavak 2.),

4. ne postupi prema rješenju Agencije (članak 35. i 36.).

(2) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se i odgovorna osoba poduzetnika novčanom kaznom u iznosu od 30.000.00 do 150.000.00 kuna.

Članak 41.

Novčanom kaznom od 5.000.00 do 15.000.00 kuna kaznit će se za prekršaj osoba koja ne postupi po zahtjevu Agencije (članak 34. stavak 1. točka 3.).

Članak 41a.

(1) Pravo na pokretanje prekršajnog postupka zbog povrede odredbi ovoga Zakona zastarjeva istekom roka od 5 godina, od dana kad je prekršaj počinjen.

(2) Izrečene kazne ne mogu se izvršiti ako od dana konačnosti rješenja o prekršaju istekne 5 godina.

V. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 42.

Poduzetnici sudionici koncentracija, koje su nastale do stupanja na snagu ovoga Zakona, dužni su u roku 30 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona prijaviti Agenciji koncentraciju radi upisa u Upisnik.

Članak 43.

Do osnivanja Agencije poslove iz njezine nadležnosti obavljat će ministarstvo nadležno za trgovinu.

Članak 44.

Propis iz članka 23. ovoga Zakona donijet će ministar u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 45.

Danom stupanja na snagu ovoga Zakon prestaju važiti odredbe članka 20. do 29. Zakona o trgovini ("Narodne novine", br. 53/91., 77/92. i 26/93.).

Članak 46.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u "Narodnim novinama".

*Izvorni tekst: NN 48/95
Klasa: 330-01/93-01/02
Zagreb, 14. srpnja 1995.*

*Ispravak: NN 52/97
Klasa: 330-01/93-01/02
Zagreb, 21. svibnja 1997.*

*Izmjene: NN 89/98
Klasa: 330-01/93-01/02
Zagreb, 30. lipnja 1998*

DODATAK BR. I. i II.

DODATAK br.I.

Relevantne odredbe Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju i Ugovora o osnivanju Europske zajednice

Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju

ČLANAK 40.

Državni monopoli

Hrvatska će postupno prilagođavati sve državne monopole tržišne naravi kako bi zajamčila da do isteka četvrte godine od stupanja na snagu ovoga Sporazuma više ne postoji diskriminacija između državljana država članica i državljana Hrvatske s obzirom na uvjete nabave i prodaje robe. Vijeće za stabilizaciju i pridruživanje bit će obaviješteno o mjerama koje su usvojene radi ostvarivanja toga cilja.

ČLANAK 69.

1. Stranke pridaju važnost usklađivanju postojećega hrvatskoga zakonodavstva sa zakonodavstvom Zajednice. Hrvatska će nastojati osigurati postupno usklađivanje postojećih zakona i budućega zakonodavstva s pravnom stečevinom Zajednice (*acquis*).

2. Usklađivanje će započeti danom potpisivanja Sporazuma i postupno će se proširivati na sve elemente pravne stečevine Zajednice (*acquis*) iz ovoga Sporazuma do kraja razdoblja utvrđenoga u članku 5. Sporazuma. Usklađivanje će se, posebice u ranoj fazi, usredotočiti na temeljne dijelove pravne stečevine Zajednice (*acquis*) koji se odnose na unutarnje tržište i na druga područja vezana uz trgovinu, a na temelju programa o kojem se trebaju usuglasiti Hrvatska i Komisija Europskih zajednica. Hrvatska će u dogovoru s Komisijom Europskih zajednica definirati načine nadgledanja provedbe usklađivanja zakonodavstva i radnji koje treba poduzimati u svezi s njegovom provedbom.

ČLANAK 70.

Tržišno natjecanje i ostale gospodarske odredbe

1. Sljedeće je nespojivo s ispravnom primjenom Sporazuma, u mjeri u kojoj može utjecati na trgovinu između Hrvatske i Zajednice:

- (i) svi sporazumi između poduzetnika, odluke udruženja poduzetnika i usklađene prakse između poduzetnika, čiji je cilj ili učinak sprječavanje, ograničavanje ili narušavanje tržišnoga natjecanja;
- (ii) zlouporaba vladajućega položaja jednog ili više poduzetnika na teritoriju Hrvatske ili Zajednice u cjelini, ili u njihovim značajnim dijelovima;

(iii) svaka državna potpora koja narušava ili prijeti narušavanjem tržišnoga natjecanja davanjem prednosti nekim poduzetnicima ili nekim proizvodima.

2. Svako postupanje suprotno ovomu članku ocjenjivat će se na temelju kriterija koji proizlaze iz primjene pravila o tržišnom natjecanju u Zajednici, posebice članaka 81., 82., 86. i 87. Ugovora o osnivanju Europske zajednice i instrumenata za tumačenje koje su usvojile institucije Zajednice.

3. Stranke će osigurati da operativno neovisnomu javnomu tijelu budu povjerene ovlasti nužne za potpunu primjenu stavka 1. (i) i (ii) ovoga članka glede privatnih i javnih poduzetnika i poduzetnika kojima su dodijeljena posebna prava.

4. Hrvatska će osnovati operativno neovisno tijelo kojemu će povjeriti ovlasti nužne za potpunu primjenu stavka 1. (iii) ovoga članka u roku od godine dana od dana stupanja na snagu ovoga Sporazuma. To će tijelo, *inter alia*, biti ovlašteno odobravati programe državne potpore i pojedinačne potpore u skladu sa stavkom 2. ovoga članka i naređivati povrat državne potpore koja je nezakonito dodijeljena.

5. Svaka će stranka osigurati transparentnost na području državnih potpora, tako što će, *inter alia*, drugoj stranci dostavljati redoviti godišnji izvještaj ili drugi odgovarajući dokument, slijedeći metodologiju i prikaz koji je sadržan u pregledu državnih potpora Zajednice. Na zahtjev jedne od stranaka, druga će stranka osigurati informacije o određenim pojedinačnim slučajevima javne potpore.

6. Hrvatska će izraditi sveobuhvatan popis programa potpore koji su uspostavljeni prije osnivanja tijela iz stavka 4. i takve će programe pomoći uskladiti s kriterijima iz stavka 2., u razdoblju ne dužem od četiri godine od stupanja na snagu ovoga sporazuma.

7. (a) Radi primjene odredaba stavka 1. (iii) stranke prihvaćaju da će se prve četiri godine nakon stupanja na snagu ovoga Sporazuma svaka državna potpora koju dodjeljuje Hrvatska, ocjenjivati, uzimajući u obzir činjenicu da se Hrvatska smatra područjem koje je istovjetno područjima Zajednice koja su opisana u članku 87. (3) (a) Ugovora o osnivanju Europske zajednice.

(b) Unutar tri godine od stupanja na snagu ovoga Sporazuma, Hrvatska će Komisiji Europskih zajednica dostaviti svoje iznose BDP-a po glavi stanovnika, koji su usklađeni na razini NUTS-a II. Tijelo iz stavka 4. i Komisija Europskih zajednica potom će zajedno ocijeniti podobnost hrvatskih regija i na temelju toga maksimalni iznos potpore, kako bi se izradila karta regionalnih potpora na osnovi odgovarajućih smjernica Zajednice.

8. Glede proizvoda iz poglavlja II., glave IV.:

stavak 1. (iii) neće se primjenjivati;

svako postupanje suprotno stavku 1. (i) ocjenjivat će se prema kriterijima koje je utvrdila Zajednica na temelju članaka 36. i 37. Ugovora o osnivanju Europske zajednice i posebnih instrumenata Zajednice koji su usvojeni na toj osnovi.

9. Ako jedna od stranaka smatra da je određeno postupanje nespojivo s uvjetima iz stavka 1. ovoga članka, može poduzeti odgovarajuće mjere nakon

konzultacija unutar Vijeća za stabilizaciju i pridruživanje ili trideset radnih dana nakon što se obratila za konzultacije. Ništa iz ovoga članka nije u suprotnosti i ne može bilo na koji način utjecati na protudampinške ili kompenzacijske mjere koje bilo koja stranka poduzima u skladu s odgovarajućim člancima Općega sporazuma o carinama i trgovini iz 1994. i Sporazuma Svjetske trgovinske organizacije o subvencijama i kompenzacijskim mjerama, odnosno s odgovarajućim domaćim zakonodavstvom.

DODATAK br. II.

Relevantne odredbe Ugovora o osnivanju Europske zajednice

Članak 81. (bivši članak 85.)

1. Zbog nespojivosti sa zajedničkim tržištem, zabranjeni su svi sporazumi između poduzeća, odluke udruženja poduzeća i zajedničko djelovanje koji bi mogli utjecati na trgovinsku razmjenu između država članica i koji za cilj ili posljedicu imaju sprječavanje, ograničavanje ili narušavanje tržišnog natjecanja unutar zajedničkog tržišta, a osobito oni kojima se:

- (a) izravno ili neizravno određuju kupovne ili prodajne cijene ili drugi trgovinski uvjeti;
- (b) ograničavaju ili nadziru proizvodnja, tržišta, tehnički razvoj ili ulaganja;
- (c) dijeli tržište ili izvori nabave;
- (d) primjenjuju nejednaki uvjeti na iste poslove s različitim trgovačkim partnerima, čime ih se stavlja u nepovoljan položaj u odnosu na konkurenciju;
- (e) sklapanje ugovora uvjetuje pristankom drugih stranaka na dodatne obveze koje, po svojoj prirodi ili prema trgovačkim običajima, nemaju nikakve veze s predmetom tih ugovora.

2. Svi sporazumi ili odluke zabranjeni na temelju ovog članka, automatski su ništavni.

3. Međutim, odredbe stavka 1. mogu se proglasiti neprimjenjivima u slučaju:

- svakog sporazuma ili vrste sporazuma između poduzeća;
 - svake odluke ili vrste odluka udruženja poduzeća;
 - svakoga zajedničkoga djelovanja ili vrste zajedničkoga djelovanja, koji pridonose poboljšanju proizvodnje ili distribucije robe, odnosno promicanju tehničkoga ili gospodarskog napretka, pri čemu potrošačima omogućavaju pravedan udio u koristi koja iz njih proizlazi, te koji:
- (a) dotičnim poduzećima ne nameću ograničenja koja nisu neophodna za postizanje ovih ciljeva; i
 - (b) tim poduzećima ne omogućavaju uklanjanje konkurencije u pogledu značajnog dijela proizvoda u pitanju.

Članak 82. (bivši članak 86.)

Svaka zloraba vladajućeg položaja od strane jednog ili više poduzeća na zajedničkom tržištu ili njegovom značajnom dijelu zabranjena je kao nespojiva sa zajedničkim tržištem utoliko što bi mogla utjecati na trgovinsku razmjenu između država članica.

Takva se zloraba može posebice sastojati u:

- (a) izravnom ili neizravnom nametanju nepravednih kupovnih ili prodajnih cijena ili drugih nepravednih trgovinskih uvjeta;

- (b) ograničavanju proizvodnje, tržišta ili tehničkog razvitka na štetu potrošača;
- (c) primjeni nejednakih uvjeta na iste poslove s različitim trgovačkim partnerima, čime ih se stavlja u nepovoljan položaj u odnosu na konkurenciju;
- (d) uvjetovanju sklapanja ugovora pristankom drugih stranaka na dodatne obveze koje, po svojoj prirodi ili prema trgovačkim običajima i praksi, nemaju nikakve veze s predmetom tih ugovora.

Članak 86. (bivši članak 90.)

1. U slučaju javnih poduzeća i poduzeća kojima države članice daju posebna ili isključiva prava, države članice ne smiju donositi niti ostavljati na snazi mjere koje su u suprotnosti s pravilima sadržanima u ovom Ugovoru, a posebice s pravilima utvrđenima u članku 12. i člancima 81. do 89.

2. Poduzeća kojima je povjereno obavljanje usluga od općega gospodarskog interesa ili koja su po svojoj prirodi monopoli koji ostvaruju prihod, podliježu pravilima sadržanima u ovom Ugovoru, a posebice pravilima o tržišnom natjecanju i to u mjeri u kojoj primjena tih pravila ne sprječava, *de jure* ili *de facto*, obavljanje posebnih zadaća koje su im povjerene. Razvoj trgovine pritom ne smije biti pogođen u mjeri u kojoj bi to bilo suprotno interesima Zajednice.

3. Komisija je dužna osigurati primjenu odredbi ovoga članka i, po potrebi, donositi odgovarajuće direktive ili odluke naslovljene na države članice.